

Yohaneŋă den tikŋă zo sâm muyageip.

Sâm muyage den.

¹ Narâk mân kêrep oi kut ñai ñai muyagibap sâsâŋ, zo Yesuŋă kore arâpŋă sâm muyagem dâtnâŋgobapkât Anutuŋă Yesu dukuip. Yesu zâk sumbem aŋă ñai sâŋgongi mem gem Yohane nâgâren gam dâtnom tirâpnogip.

² Oi Yohane nâŋă Anutugât den sot Yesu Kristogât topŋă ek nâŋgâwan, zo sot kut ñai ñai nâmbutŋă egâwan, zo sâm muyagiwan.

³ Oi den kânŋan âsageip, zi ñai zâk a mâteziŋan sâlâpkum ziŋgâbap, zikŋă sot den sâlâpkoi nâŋgâm mem ândibi, zengât nâŋga sâtârenoot uap. Wangât, kut ñai ñai ekap ziren kulemguan, zi âsagibapkât narâkŋă pânkânok uap, zorat.

Kâmut nâmburân zagât, zengât mâsop den.

⁴⁻⁵ Yohane nâ Asia hânân Kristogât kâmut nâmburân zagât ândie, zengât ekap zi kulemguan.

Anutu zâk ândeipŋă ândiap sot gâbap, zâkkâren gâbâ sot Kaapum imbaŋă nâmburân zagât zâkkâren tâkŋaŋgâmap, zâkkâren gâbâ sot Yesu Kristo zâkkâren gâbâ um lumbenâ sot tânzâŋgozâŋgoŋ zengâren zimbap.

Yesu Kristo zâk sâi bonŋă opmap, zâkŋă kândom otningâm mumuŋan gâbâ zariŋ. Oi hân dâp a kutâ, zengât Kembu patâ op ândiap. Zâkŋă

umņandâ gâsuniņgi gilâmņandâ tosaninâ gulip-koip.

⁶ Zâkņâ nen um topņan nâmban Ibânâ Anutu kore okņanġâm ândinatkât gâsum sâlâpnânġoi kâmut gakârâpņâ urâwen. Zâkkâren neule âsakņâ sot imbaņâ zemņânġapņâ zem zâimâmbap. Zâkņâ kembu otņiņġâm ândim zâimâmbap. Zo perâkņak.

⁷ Nânġânek. Zâk unumunum kwâkņan ġâi a aksik patâņâ sinziņandâ ikpi. Oi a sum pâroņ parâwe, zen ârândân ikpi. Oi hân dâp a kâmutņâ kâmutņâ, ziņâ zâkkât umbâlâ op isebi. Den zo perâkņak.

⁸ Kembu Anutu, zâk itâ sap, “Nâņak kândom sot bet. Nâ ândiwannâ ândian. Oi nâ ġâbat. Nâ imbaņâ mariņâ.”

Yohane Patimo tâunanân tâk namin tap sen pup egip.

⁹ Nâ zeņġât buku Yohane. Nen ârândân Yesu sot pâlâtân ândimņâ sâknam ândim kâtigem Anutu um topņan ândimen. Nâ Anutugât den sot Yesugât siņgi sâm muyagewan, zorat Patimo tâunanân tâk namin nâbanetâ tarâwan.

¹⁰ Oi tap nânġâ kendon oi Tirik Kaapumņâ umnan mâtâp meip. Oi kândâtnan den patâ lâmun yatâ muyagei itâ nânġâwan.

¹¹ “Kut ņâi ņâi ikpan, zo ekabân kulemgumņâ Yesugât kâmut nâmburân zagât ândie, zeņġâren pâna âibap. Kâmut zo kamânziņâ itâ, Epeso, Simirina, Peagamoņ, Tiatira, Sarde, Piladelpia sot Laodikea kamân.”

Yohaneņâ Yesugât holi tobat egip.

12 Oi nâ a den dâtnogip, zo ikpam puriksâwan. Puriksâm itâ egâwan. Kârâp âsakņâ nâmburân zagât goide kâtnâ tuutuun egâwan.

13 Kârâp âsakņâ osetziņan ņâi kiri egâwan. Zâk tobatņâ a yatâ. Hâmbâņâ kârep gei kirip. Oi dimâņan mâpaņ goide kâtnâ tuutuun zo zeip.

14 Kâuk sâmotņâ zo kâukâu, kâu pula yatâ. Siņâ tobatņâ kârâp bâlam semap yatâ.

15 Kiņâ ko âin kât kâtikņâ kârâpņâ sem kuriņkomap yatâ. Oi diņâ too sâmbon kwamit yatâ.

16 Oi bik bongen sâņgelak nâmburân zâgât mem kirip. Lâuņan gâbâ sâu patâ ņâi sâtnâ toren toren ga kirip. Oi si sâņgânņâ mirâsiņ takâ zeri âsagemap, zo yatâ âsagem zeip.

Yesuņâ Yohane lumbenâ den dukuip.

17 Nâ tobatņâ yatâ ekņâ kiņ topņân gem mumuņ yatâ op zewan. Ziandâ bik bonņandâ kwâknan pam itâ sâm dâtnogip, “Gâ mân keņgât ot. Nâ kândom sot bet.

18 Oi ândiândi mâriņâ, nâ. Nâ momņâ zaarâwannâ ândim zâimâmbat. Oi mumuņâ sot sim mâtâp doodoonņun, zo nâņâ mem ândian.

19 Kut ņâi ņâi eksat, zo sot kut ņâi zo itârâņ muyagibap sot bet muyagibap, zorat siņgi ârândâņ kulemguban.

20 Oi bitnâ bongen sâņgelak nâmburân zagât sot âsakņâ nâmburân zâgât goide kâtnâ tuutuun, zo aksik ek nâņgat, zorat topņâ dâgoga nâņgâ. Sâņgelak nâmburân zagât, zo Yesugât kâmut nâmburân zagât zeņgât galem a. Oi kârâp âsakņâ nâmburân zagât, zo kâmut nâmburân zagât.”

2

Buku orotņandâ mân buņ upap.

¹ “Epeso kamânân a kâmut ziņâ galem a, ziņaņgât den itâ kulengu, ‘Sâņgelak nâmburân zagât bik bongen mem kinņâ kârâp âsakņâ nâmburân zagât goide kâtņâ tuutuunj zorat oset-ziņan âim gâmap, zâkņâ gâgât den itâ sap,

² “Zen narâk dâp âkon buņ nepziņâ tuum kâtigime, zo sot orot mâmeziņâ zorat den siņgi gâi nâņgan. Zen bâliņ mâme a zeņgât âkonziņgâmap. Oi zorat a nâmbutņâ zen nen Aposolo sâme, sarâziņaņgât topņâ muyagiwe.

³ Epeso a zen nâgât op kâtigem âkon mân upme. Oi zen mân lorime, zo ek nâņgâm ândian.

⁴ Oi nâ itâ zorat zeņgât nâņga bâliņ opmap. Zen mârumņan umziņandâ gâsânowe, zo yatik narâk ziren mân ziap. Zo birâwe.

⁵ Mârum op ândiwe, zo nâņgâm umziņâ melâņbi. Oi ândiwe yatigâk dum op ândibi. Zen umziņ mân melâņne zeņgâren gam kârâp âsakņâziņâ, zo lum pâmbat.

⁶ Nâi ko kut ņâi âlipņâ utne nâņga âlip opmap. Mem gulip kwâkwat a, Nikolau, zâkkât arâpņâ kut ņâi utne eknâ âkon upme. Zo nâ yatik âkonimap.

⁷ Kaapumņâ Yesugât kâmut den dâzâņguap, zo kindapziņootņâ nâņgâm kwâtâtibi. Nâi zâk Satan sot agom kâtigem walâbap, zâk sumbemân Anutugât kâlam kutņâ Paradisi, zoren ândiândi nakkât bonņâ zemap, zo pinda nimbap.” ’ ’

Kembugât den mem ândim mumuņâ.

⁸ Yatâ sâmŅâ itâ sâip, “Simirina kamânân a ambân kâmut ziŅâ galem a, ziŅaŅgât den itâ kulemgû, ‘Bet sot kâdom, momŅâ zaaripŅâ gâgât den itâ sap.

⁹ “Zen sâknâm kwâkŅan hânân a giginâ ândime, zo nâŅgan. (Oi zen umgât gom sambe imbaŅâ zemziŅgap.) Oi Yuda a nâmbutŅandâ den bâliŅ dâzâŅgome, zo yatik nâŅgan. Oi a zo, zen Yuda a bonŅâ buŅâ. Zen SataŅgât kâmurân gokŅâ.

¹⁰ Zen sâknâm dum nâŅgâbi, zorat mân kenŅât upi. NâŅgânek. SataŅ zâk mâsimâsikâyân zâmbanbap. Zengâren a nâmbutŅâ tâk namin zâmbanbap. Oi zengâren sâknâm patâ sirâm bâzagât yatâ zimbap. Oi ziŅâ Kembugât den mem kâtigem ândine zâŅgone munetâ zorat sâŅgânŅâ ziŅgâbat.

¹¹ KaapumŅâ Yesugât kâmut den dâzâŅguap, zo kindapziŅootŅâ nâŅgâm kwâtâtibi. Nâi zâk SataŅ sot agom kâtigem walâbap, zo ko mumuŅâ zagât, sim, zorâŅ mân tâmbetkubap.” ’ ’

BâliŅaŅgât mâtâp mân lâŅbi.

¹² Yatâ sâmŅâ itâ sâip, “PeagamŅ kamânân kâmut zengât galem a, ziŅaŅgât den itâ kulemgû, ‘Sâu sâtŅâ toren toren mem ândimapŅâ gâgât itâ sap,

¹³ “Zen kamân ândie, zo âlip nâŅgan. Zoren SataŅŅâ nep kâtikŅâ tuumap. Zen kutsiŅginâ târârak mem ândime. Oi den sâwan, zo lume. Um kâtik ziŅâ kore anâ Antipa kuwe, narâk zoren nâgât den mem ândim mân loriwe.

¹⁴ Oi nâ zengât nâŅga mâik Ņâi bâliŅ uap. Zengât kamânân a nâmbutŅâ ândie, zen

Bileamgât mâtâp lânme. Propete Bileam, zâk a kutâ Balakņâ Isirae a kâitzânġoi bâliņ upigât dukuiþ. Oi zen lopiogât sinġi nalem nem kâmbu konda sot piuriyâunzabân bagiwe.

¹⁵ Oi zenġât kâmurân a nâmbutņâ zen mem gulip kwâkwat a Nikolau, zâkkât arâpņâ zenġât mâtâp lân yatik urâwe.

¹⁶ Zorat zen umziņ melânġbi. Zen yatâ mân utne nâ zenġâren kek gamņâ a yatâ zo kâsa otziņġâm lâunânġât sâunandâ kârâziņġâbat.

¹⁷ Kaapumņâ Yesugât kâmut den dâzânġuap, zo kindapziņootņâ nânġâm kwâtâtibi. Nâi zâk Satan sot agom kâtigem walâbap, zâk sumbemġât nalem kutņâ Mana, tik zeip, zo pindâbat. Oi kât kâukâu nâi pindâbat. Kât zoren kot unakņâ nâi zei mâriņandâ zikņik ek nânġâbap.” ’ ’

Isebegât mâtâp mân lânġbi.

¹⁸ Yatâ sâmņâ itâ sâip, “Tiatira kamânân kâmut zenġât galem a, ziņânġât den itâ kulemġu, ‘Anutu nanņâ sinġa tobat kârâp bâlam yatâ. Oi kiņâ kât âin kârâpņâ sei kuriņkomap, zo yatâ, zâkņâ ġâġât itâ sap,

¹⁹ “Nâ orot mâmeziņâ nânġan. Zen a buku otziņġâme. Zen nânġâm pâlâtân kwatnim nepkât kâtigime, zorat topņâ ek nânġan. Mârum nep tuum loriwe. Ka narâk zi ko nep tuum kâtigie, zo nânġan.

²⁰ Oi nâ itâġât op zenġât nânġa mâik nâi bâliņ uap. Zen ambân nâi ambân kutâ Iseba mârum ândeip, zo yatâ zenġâren ândei mân nânġânġâ urâwe. Zâk sarâ ambân. Zâk nâ Propete ambân

sâm arâpnâ den dâzânḡoi laḡ mâman op lopiogât sinḡi sâm nalemem namarâwe.

²¹ Zâkŋâ umŋâ melânḡbapkat mambât ândiwan. Kâ zâk umŋâ mân melânḡ bâliŋâ mân birâmḡ.

²² Nânḡânek. Zorat sa sisi mâsek okŋaŋḡi zim-bap. Oi a zâk sot laḡ ândime, zen umziŋ mân melânḡne ârândânḡ sâknam ziŋḡâbat.

²³ Oi ambân zorat nan bârarâpŋâ zo zânḡua mom naŋḡâbi. Yatâ ua kamân dâp Kembugât kâmut zen nâḡât itâ nânḡâbi. Nânḡâ um nânḡânânḡâziŋ ek nânḡâman. Oi nâ aksik patâ ândi mâmanziŋaŋḡât topŋâ ekŋâ hâuŋâ melânḡ ziŋḡâbat. Nâḡât yatâ nânḡâbi.

²⁴ Tiatira kamânân a nâmbutŋâ zen sarâ den zo birâme. Zen Sataŋḡât den mân nânḡâme. Zenḡât den sa nânḡânek.

²⁵ Kut ŋâi ŋâi mem ândie, zo dâŋ mem ândine ḡâbat. Nep ŋâi yâmbâtŋâ kwâkziŋan mân paan.

²⁶ Nâi zâk Sataŋ sot agom kâtigem nâḡât orot mâme zo op ândim zari narâk âki nânḡâ imbanḡâ pinda a hân ŋâin ŋâin gokŋâ zenḡât a sâtŋâ upap.

²⁷ Zâk tân kâtikŋâ zo bikŋan mem a kutâziŋ upap. Oi âmaŋ kunzirindâ âbânḡumḡ, zo yatâ zânḡobap. Nâ Ibânandâ imbanḡâ nigip, zo yatik zâk pindâbat.

²⁸ Oi sâŋgelak patâ zâkkât haŋsâbâ sâi tâkap sâme, zo pindâbat.

²⁹ Kaapumŋâ Yesugât kâmut den dâzânḡuap, zo kindapziŋootŋâ nânḡâm kwâtâtibi. ” ’ ”

3

Um mumuŋâ mân ândibi.

¹ Yatâ samņâ itâ sâip, “Sarde kamânân kâmut zeņġât galem a, ziņaņġât den itâ kulemgu, ‘Anu-tuġât Kaapum imbaņâ nâmburân zagât zâkkâren tâkņaņġap sot sâņġelak nâmburân zagât zo mem ândiap, zâkņâ ġâġât itâ sap, “Nâ orot mâmegañġât top nâņġan. A ziņġitnetâ wâġân ândie yatâ uap. Umziņâ ko mumuņâ ziap.

² Zorat zen zaatņâ zeņġâren a torenņâ munam ue, zo umziņâ kom mâņġibi. Nâņġânek. Anutu mâteņan orot mâmeziņâ eksa mân dâp uap.

³ Zen umziņ melâņ den dâzâņġowan, zo dâņ mem ândibi. Yatâ mân utne kâsa ziņ game yatâ nâ zeņġâren ġâbat. Oi zorat narâkņâ mân nâņġâbi.

⁴ Zeņġâren a nâmbutņâ ândie, zen hâmbâziņ banerân mân saņġonme. Zen bâliņ mân upme. Oi a yatâ zorâņ hâmbâ kâukâu mem ândim nâ sot tâtat mâme upi. Zen yatâ upiġât nâņġâziņġa dâp uap.

⁵ Nâi zâk Satañ sot agom kâtigem walâm ândei hâmbâ kâukâu pinda mem ândibap. Oi kutņâ ândiândigât ekabân ziap, zo mân gulipkubat. Buņâ. Nâ kutņâ Ibânaņġât mâteņan sot sumbem arâpņâ, zeņġât mâteziņan sâm muyagibat.

⁶ Kaapumņâ Yesuġât kâmut den dâzâņġuap, zo kindapziņootņâ nâņġâm kwâtâtibi.” ’ ’

Kembuġât den mem târârakņâ op ândibi.

⁷ Yatâ sâmņâ itâ sâip. “Piladelpia kamânân kâmut zeņġât galem a, ziņaņġât den itâ kulemgu, ‘Dawidi zâk Yerusalem kamân mariņâ ândeiġ, zo yatik Kembuņâ Yerusalem uņakņaņġât mariņâ ândiap. Zâkņâ hâņġi mem pâi ñâiņâ mân dooņġubap. Oi zâkņâ mâtâp zo dooņġoi ñâiņâ

mân mem pâmhap. Tirik a sot sâi bon opmap, zâkŅâ gâgât itâ sap.

⁸ “Nâ orot mâmeziŅaŅgât topŅâ nâŅgan. NâŅgânek. Nâ mâteziŅan mâtâp mem parâwan, zo a ŅâiŅâ dooŅgubapkât imbaŅâ mân tâkŅaŅgap. Zen imbaŅâziŅ bituktâ zemziŅgap, zo nâŅgan. Oi dinnâ lum mem ândim kutsiŅginâ mân birâwe.

⁹ NâŅgânek. SataŅgât kâmurân gokŅâ a nâmbutŅâ, zen Yuda a bonŅâ buŅâ. Zen sarâ a ândime. Zen otziŅga gâgâren gam umziŅ topŅan pindiŅsâm itâ nâŅgâbi, ‘Nâ umnandâ gâsuziŅgâm ândiman.’ Zo nâŅgâm biranŅi.

¹⁰ Zen âkon buŅ nâgât denân mem kâtigem ândiwe, zo ko sa sâknam narâk a hân dâp topziŅ muyagibapkât âsagibap, zo zeŅgâren mân âsagibap.

¹¹ Nâ kek gâbat. Zorat kut Ņâi Ņâi mem ândie, zo dâŅ mem ândine a ŅâiŅâ ândiândiziŅaŅgât hâuŅâ zo mân betziŅan mimhap.

¹² Ņâi zâk SataŅ sot agom kâtigem ândihap, zâk Anutugât tirik namin hambo yatâ kwânâŅga zoren kinkin kâtik kinmâmbap. Oi zâkkâren AnutunaŅgât kutŅâ kulemgubat. Oi Anutugât kamân, Yerusalem kamân uŅakŅâ Anutugâren gâbâ sumbemân gokŅâ zo gibap, zorat kutŅâ kulemgubat. Oi ninâ kutnâ uŅakŅâ zo zâkkâren kulemgubat.

¹³ KaapumŅâ Yesugât kâmut den dâzâŅguap, zo kindapziŅootŅâ nâŅgâm kwâtâtibi.” ’ ”

Mân lorebi.

¹⁴ Yatâ sâmŅâ itâ sâip, “Laodikea kamânân kâmut zeŅgât galem a, ziŅaŅgât den itâ kulemgu,

‘Den bon mariņā sot sapsusuņā bonņā sot sâi kâtikkâtigin, Anutugâren gâbâ kut ņâi ņâi muyageip, zorat topņā ândiap, zâkņā gâgât itâ sap,

¹⁵ “Nâ orot mâmezinaņgât topņā nânğan. Nâgât âkņâle mân nânğame. Pateņā sot kârâpņā oset ândime. Zen um oset ândime, zo nânğan. Zen pateņ mo kârâpņā upigât otnigap.

¹⁶ Kârâp sot pateņ osetzikņan ândimegât too bâliņā yatâ lâunan gâbâ mogatziņga gibi.

¹⁷ Zen ziinaņgât topņā mân nânğâm laņ itâ sâme, ‘Nen gom sambe zemningap. Nen kut ņâi ņâi doņbep miwen, zorat kut ņâi ņâigât mân kârunat.’ Zo sarâ. Zen topziņā mân kârum laņ yatâ sâme. Nâ ziņgitsa zen a giginâ, kanpitâ, laņ ândim sinziņ bâpsâsân sot sâk bârak ândime.

¹⁸ Zorat dâzâņgua nânğânek. Zen nâgâren gâbâ kune sâņgân memņā sikumziņoot upi. Oi hâmbâ kâukâu kwâlâm sâkziņ kwâtepkune aņunziņ buņ upap. Oi sinziņaņgât kelâk kwâlâm siņziņ saņgonņā sinziņâ âlip ikpi.

¹⁹ Nânğânek. A ambân nâ umnandâ gâsâzâņgoman, zo zâņgom kubikziņgâman. Zorat zen umziņ melâņā um wâgân op kâtigem ândibi.

²⁰ Nânğânek. Nâ umgât mâtâp hâņgi âkņan kin kom kinzan. Oi ņâi zâk dinnâ nânğâm hâņgi mem pâi zâkkât mirin zâi tap nalem ârândân nindat.

²¹ ņâi zâk Sataņ sot agom kâtigem walâm ândibap, zâk nâ sot a kutâ tâtarân tâtat. Nâ yatigâk Sataņ sot agom kâtigem walâm ândiwangât Ibânandâ zâk sot tâtarân tâpatkât diinigip.

22 Kaapumñâ Yesugât kâmut den dâzânguap, zo kindapziñootñâ nângâm kwâtâtibi.” ’ ’ ”

4

Yohanenñâ Anutugât neule tâtatñâ egip.

1 Nâ kut ñâi ñâi zo ek nânga sumbem pâronşâi egâwan. Oi den kwamit patâ lâmun yatâ âsagei nângâwan, zo sumbemân gâbâ dum muyagemñâ itâ dâtnogip, “Gâ ziren kopgâna kut ñâi ñâi muyagibap, zorat tirâpgoga eknan.”

2 Yatâ sâi Kaapumñâ mem hâbamñan kwatnigi sumbemân neule tâtatñâ ñâi tâi kwâkñan ñâiñâ tâi egâwan.

3 Oi zo tâip, zâkkât tobatñâ kât kutñâ Yaspa sot Konelian, kât kulem âlipñâ, kuriñâ yatâ. Oi tâtatñâ toren toren mulum mogat yatâ kât kutñâ Emerali, kât kulem âlip zoren kirip, holiñâ gwâlâ.

4 Oi neule tâtatñâ 24 zorâñ haamgum tarâwe. Tâtatñâ zorat kwâkñan a patâ 24 tarâwe. Zen hâmbâziñ kâukâu pamñâ tarâwe. Oi kâukziñan pindokziñ pulimâtamñâ tuutuun zo pam tarâwe.

5 Oi neule tâtatñâ patâ zobâ hânpân sot kañkundundun âsagem zeip. Oi tâtat sângânñan kârâp âsakñâ nâmburân zagât sem tâip. Zo Anutugât kaapum imbanñâ nâmburân zagât tâkñanğap, zorat kârâp.

6 Oi tâtatñâ sângânñan saru ñâi belonoot yatâ zeip.

Oi tâtatñâ toren toren zuu patâ âlipñâ kimem-but tarâwe. Oi zo zen umziñen kândâtziñen sinziñ donbep.

⁷ Zuu âlip kimembut zeŋgâren gâbâ zuu ŋâi, zuu kâtik Laiongât tobat. Ŋâi ko bâu makau yatâ. Ŋâi zâk si sâŋgânŋâ a yatâ. Ŋâi zâk nii utak yatâ.

⁸ Oi zuu kimembut zen abâtziŋâ nâmburân kânok. Oi zuu zo umziŋan kândâtziŋan sinziŋ doŋbep. Oi ŋâtik sirâm kep itâ mime,
 “Tirik, hâlâlu, hâlâlu, hâlâlu. Kembu Anutu, imbaŋâ mariŋâ, Zâk hâlâlu op ândiap. Zâk ândeipŋâ ândiap. Oi dum gâbap.”

⁹ Oi zuu kimembut ziŋâ Kembu, ândiândi mariŋâ, zâk sâiwap sâm, sâm âlip kwâkŋaŋgâm kutŋâ mem zaatme.

¹⁰ Zo yatâ utnetâ a 24 tâtat âlipŋan tapme, zen ândiândi mâriŋâ zâkkât um topŋan pindiŋsâm sâm âlip kwâkŋaŋgâm neule pindokziŋ zo um topŋan pam itâ sâm mâpâsime,

¹¹ “Kembuniŋâ Anutu, gâ kut ŋâi ŋâi aksik muyageziŋgin. Gâ sâna kut kiŋ kiŋ zo muyageip, ziap. Zorat neule âsakŋâ sot sâm âlip den sot imbaŋâ, zo gâŋâ galem otna dâp upap.”

5

Yohanenâ ekap ŋâi sâbâŋâ om doŋgudoŋguŋ zo egip.

¹ Oi neule tâtatŋâ patin tâpmap, Kembu, zâk bik bongen ekap mem tâi egâwan. Ekap zo umŋan kândâtŋan kulemgum goŋkune zeip. Oi sâbâ nâmburân zagât zorâŋ pane gâsum kâtigeip.

² Oi sumbem a patâ kâwaliŋoot tâi egâwan. Zâk den kâtikŋâ itâ sâip, “Ŋâi târârak ândimŋâ ekap sâbâŋâ zo mem moloŋi dâp upap?”

3 Yatâ sâi sumbemân sot hânân sot hân ombenjan gâbâ nâinjâ ekap zo moloŋ sâlâpkubap mân muyagiwe.

4 Nâinjâ âlipnâ yatâ ândim ekap zo moloŋâ sâlâpkubapkât dâp mân muyagiwe. Zorat umnâ bâlei isewan.

5 Yatâ ua ko a patâ zengâren gâbâ nâinjâ itâ sâm dâtnogip, “Mân ise. Nângâ. Yudagât kiurâp zengâren gâbâ a nâi zuu kâtik laioŋ yatâ nâi muyageip. Zâk Dawidigât kâmŋâ. Zâkŋâ Anutugât kâsa zen sot agom kâtigem walâziŋgip. Zâkŋâ ekap sâbânoot nâmburân zagât zo âlip moloŋbap.”

Yohanenâ Râma egip.

6 Oi na eksandâ tâtatŋan zo zuu âlipnâ kimembut sot a patâ 24, zengât osetziŋan râma gwamŋâ nâi kune kiri yatâ egâwan. Kâukŋan goonâ nâmburân zagât, siŋâ nâmburân zagât. Oi siŋâ nâmburân zagât, zo Anutugât kaapum. Oi Anutugât kaapum imbanâ nâmburân zagât tâkŋanŋap. Zâk hân dâp sâŋgonzânŋoi âi ândie.

7 Oi Râma zâk âi neule tâtatŋan tâip, Kembu, zâkkât bik bongen ekap zo meip.

8 Ekap zo mei zuu kimembut sot a patâ 24, zen Râmagât um topŋan âi ziwe. Zen kâmam wâlönziŋoot sot hâkop goide kâtnâ tuutuun, zo ârândânŋ mem gei ziwe. Hâkop umŋan gâbâ hitom âlipnâ âsagem gâip. Hitom âlip, zo Anutugât tirik a zengât ninâu.

9 Oi zen kep unakŋâ nâi itâ miwe,
 “Gâ gonetâ gilâmğandâ hân dâp a kâmutnâ
 kâmutnâ, den gându nâi nâi suupziŋ mena

Anutugât sinġi urâwe. Zorat gâ ekap mem sâbânġâ zo moloŋna dâp upap.

10 Gâ minduziŋġâna Anutugât um topŋan tirik a kâmut urâwe. Oi zen hânân Anutu kore okŋanġâm a ambân zenġât a kutâ yatâ op ândibi.”

Sumbemân sâtâre patâ muyageip.

11 Oi nâ sinnandâ eksa sumbem a donbep patâ mân sâlâpzânġozânġoŋ, kâmutŋâ kâmutŋâ neule tâtatŋâ patâ zo haamgum kin sâtâre op kirâwe. Oi zuu âlipŋâ kimembut sot a patâ zen osetziŋan kin betziŋan mine kep itâ miwe,

12 “Râma kuwe, zâk imbaŋâ sot sikum, gom sambe, nânġânânġâ sot kâwali, kot patâ sot sâm âlip den zo galem oi dâp upap.”

13 Oi sumbemân sot hânân sot hân ombenjan sot saruyân ândiwe, ziŋâ itâ sâne nânġâwan, “Neule tâtatŋan taap, zâk sot Râma ârândân sâm bâbâlan sot kot patâ sot imbaŋâ zemzikapŋâ zem zâibap.”

14 Oi zuu kimembut, ziŋâ itâ sâwe, “Perâkŋak.” Sâne a patâ ziŋâ Kembugât um topŋan gei zem den sâm mâpâsiwe.

6

Bâu patâ biosi kimembut, zenġât den.

1 Oi nâ sinnandâ itâ egâwan. Râma zâk ekap sâbânġoot nâmburân zagât zeip, zo mem sâbâ ŋâi mem moloŋip. Moloŋi ko zuu kimembut zenġâren gâbâ ŋâiŋâ den patâ, sumbem kwamit yatâ den sam sâip, “Gâ zi ga.”

2 Sâi zoren bâu patâ biosi kâukâu ŋâi ġâi egâwan. Kwâkŋan a ŋâi tâip, zâk timbânġoot. Oi a kutâ neule pindok âlip pindâne kâwali op

kâmbamân zâŅgom kâwâliziŅ mem ge kwâpam arip.

³ Oi RâmaŅâ ekap sâbâ zagât moloŅi zuu ŅâiŅâ den sâm sâip, “Gâ zi ga.”

⁴ Sâi bâu patâ biosi kuriŅâ Ņâi gâi egâwan. A kwâkŅan tâip, zâk hânân lumbenâ buŅ oi a kâsa kâsa upigât KembuŅâ imbaŅâ pindip. Oi KembuŅâ a zo sâu patâ pindip.

⁵ Oi Râma zâk ekap sâbânâ karâmbuŅ moloŅi zuu karâmbuŅandâ sâip, “Gâ zi ga.” Oi nâ sinnandâ eksa bâu patâ biosi sumun Ņâi gâip. A kwâkŅan tâip, zâk nalemgât yâmbâtŅaŅgât dâpŅâ mem tâip.

⁶ Oi zuu âlip kimembut osetziŅan gâbâ den Ņâi itâ âsagei nâŅgâwan, “Sibit keet hâkop zagât, sâŅgânŅâ bâzagât. Oi segoŅ kin zagât, sâŅgânŅâ bâzagât. Oliwa nak sot waiŅ nak zo mân tâmbetkune bonŅâ muyagibap.”

⁷ Oi RâmaŅâ ekap sâbâ kimembuŅ moloŅi zuu kimembuŅâ zorân den sâm sâip, “Gâ zi ga.”

⁸ Sâi sinnandâ eksandâ bâu patâ biosi kâu Ņâi gâip. Oi a kwâkŅan tâip, zâkkât kutŅâ MumuŅ. Oi Ņâi kândâtŅan gâip, zâkkât kutŅâ Sim. Oi hânân daŅgon kimembuŅaŅgâren gâbâ karâmbut zo yen ze Ņâi zoren kâmbam sot pu, mâsek sot zuu kâtikŅandâ a ambân tâmbetzâŅgom naŅgâbigât imbaŅâ zekâren zikip.

A sinĳi âlipkât op zâŅgowe, zeŅgât den.

⁹ RâmaŅâ ekap sâbânâ bâtnâmbuŅ moloŅip. Oi a Anutugât den mem ândine zâŅgowe sot Yesugât sinĳi sâm muyagem ândine zâŅgowe, zeŅgât um

dâpziŅ Anutugât siŅgi pâpanŅâ zorat topŅan zine ziŅgirâwan.

¹⁰ Zen den kâtik sâmi itâ sâwe, “O kutâniŅâ patâ, hâlâlu op ândiat. Sâna bon opmap. KembuniŅâ, gâ wangât narâk mem kêrep pam gilâmniŅanŅât tosa a hânân ândie, zeŅgât hâuŅâ mân mâkâm ziŅgat?”

¹¹ Yatâ sâne hâmbâ kâukâu ziŅgâm itâ dâzâŅgowe, “Kore a bukurâpziŅ nâmbutŅâ zâŅgonetâ teŅgâziŅâ dâpŅan upapkât umziŅ diim gei mambât mâik Ņâi ândibi.”

Narâk patin kut Ņâi Ņâi muyagibap, zorat den.

¹² Oi itâ egâwan. Râma zâk ekap sâbâ nâmburân kânok moloŅi wâriŅ patâ meip. Oi mirâsiŅ sumunkom âmaŅ sâkŅâ yatâ oip. Oi kâin patâ op kuririŅ kârâm tobatŅâ gilâm yatâ oip.

¹³ Oi sâŅgelak zen pibaŅâ nak ilumŅâ kwâmbârâŅgi hânân gemap, zo yatâ hânân giwe.

¹⁴ Oi mundo kwapme yatâ sumbem kâpiaŅgâm buŅ oip. Oi bakŅâ hânân sot saruyân, zo âbâŅgum aleyaŅgâm âiwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kut Ņâi Ņâi yatâ zo muyagei hân dâp a kutâ sot a sâtŅâ sot kâwali a sot sikum a sot zâizâiŅ, gigiŅ, zen aksik hân kât mâtâpŅan âi tik pam bakŅâ sot sim, zeŅgât itâ sâwe, “Ge kwâratnâŅgonek. Ge kwâratnâŅgonetâ neule tâtatŅan tâpmap, zâk mân niŅgitpap. Oi Râmagât kuk nâŅgap, zorat bonŅâ zo mân gâi iknat.

¹⁷ KukzikiŅanŅât narâkŅâ oi a Ņâi mâtezikiŅan kâtigem mân kinbap.”

7

Isirae a kâmut Kembangât sinġi urâwe.

¹ Oi nâ sumbem a kimembut zingirâwan. Zen hân muruk toren toren kirâwe. Oi pibâ toren toren gâbâ gâmap, zo gâsum kirâwe. Pibâ nâi hânân mo saruyân mo nagân mân gâbapkât yatâ urâwe.

² Oi mirâsinġ takâtakânġan gâbâ sumbem a nâinâ gâi egâwan. Oi ândiândi mariġnâ, Anutu, zâkkât sâtkât undip pâpan nâi mem ândeip. Zâkġâ sumbem a kimembut saruyân sot hânân kut nâi nâi tâmbetkubigât sinġi ândiwe, zen zâġgonsâm itâ dâzâġgoip,

³ “Zen hân mo saru mo nak kek mân tâmbetzâġgobi. Nen Anutugât undip zi kore arâpġâ zeġġât mâteziġan pânat.”

⁴ Yatâ sâi a mâteziġan undipġoot zeġġât teġġâ itâ sâne nâġġâwan, “Isirae a kâmut kâmutġnâ, zeġġâren gâbâ 144 tausen mâteziġan undip zo parâwe.

⁵⁻⁷ Yuda kâmurân gâbâ 12 tausen zeġġât mâteziġan undip parâwe. Reubengât kâmurân gâbâ 12 tausen. Gadegât kâmurân gâbâ 12 tausen. Aseregât kâmurân gâbâ 12 tausen. Naptaligât kâmurân gâbâ 12 tausen. Manasegât kâmurân gâbâ 12 tausen. Simeongât kâmurân gâbâ 12 tausen. Lewigât kâmurân gâbâ 12 tausen. Isasagât kâmurân gâbâ 12 tausen.

⁸ Sebulongât kâmurân gâbâ 12 tausen. Yosepegât kâmurân gâbâ 12 tausen. Benyamingât kâmurân gâbâ 12 tausen. A yatâ zo mâteziġan undip parâwe.”

A kâmut doŋbepŋâ Anutu mâtenjan kirâwe.

⁹ Kut ŋâi ŋâi zo ek naŋgâm ŋâi egâwan. Hân dâp zorat sâkziŋ tobat top top sot den top top, kâmut patâ patâ ŋâi, a ŋâiŋâ teŋgâziŋâ mân sâlâpkubap yatâ, zen tâtatŋan tâpmap sot râma, zekât umzik topŋan kine ziŋgirâwan. Oi hâmbâziŋ kâukâuyâk. Zen gâlaŋgât sot lâkom iinŋâ bitziŋan mem kin den kâtik sâm itâ sâwe,

¹⁰ “Neule tâtatŋan taap, Anutu sot Râma, zet kubikkubikniŋâ.”

¹¹ Oi sumbem a aksik ziŋ neule tâtatŋâ sot a patâ sot zuu âlipŋâ kimembut haamzâŋgom kirâwe, zen umziŋ topŋan ge zem Anutu mâpâsem itâ sâwe.

¹² “Perâkŋak sot sâm âlip sot neule âsakŋâ, sâiwap, imbaŋâ, nâŋgânâŋgâ, kot patâ, zo Anutu-niŋâ zâkkâren ziapŋak zem zâibap. Zo perâkŋak.”

Sâknam kwâkŋan ândiwe, zeŋgât den.

¹³ Oi a patâ zeŋgâren gâbâ ŋâiŋâ mâsikânim sâip, “Dap nâŋgat? Hâmbâziŋ kâukâu zo, zen waniŋ gâbâ ga kinze?”

¹⁴ Mâsikânigi den itâ sâm mâburem dukuwan, “Patâ, nâ mân nâŋgan. Gâ nâŋgat.” Sa dâtnogip, “Zen sâknam patin gâbâ takâm gawe. Oi hâmbâziŋ Râma gilâmŋandâ saŋgone kâukoip.

¹⁵ Zorat zen Anutu um topŋan ândim ŋâtik sirâm zâkkât namin kore okŋaŋgâm ândime. Oi neule tâtatŋan tâpmap, Kembu, zâk zen sot tap galem otziŋgâbap.

¹⁶ Oi bet zen nalem mo toogât mân mumbi. Maanâ mân zâŋgobap. Sâknam mân muyageziŋgâbap.

17 Râma tâtatŋan tâpmap, zâkŋâ diizingi ândiândi too sinŋan âim ândibi. Oi si sânġânziŋan sinziŋ toonġ zo Anutuŋâ sanġori isem umbâlâ mân op ândibi.”

8

Sumbem a nâmburân zagât lâmun ziŋġawe.

1 Râma zâk ekap sâbâ nâmburân zagât zo moloŋi sumbem hiriŋsâm mâik ŋâi zeip.

2 Zo âki sumbem a nâmburân zâġât Anutuġât um topŋan kinme, zen ziŋġitsa lâmun nâmburân zagât ziŋġawe.

3 Oi sumbem a ŋâiŋâ hâkop ŋâi goide kâtŋâ tuutuunġâ, zo mem gamŋâ Kembuġât siŋgi nalem pâpanŋan zoren âi kiri kut ŋâi wârân âlip donġbep zo pindip. Oi zâk zo mem Anutuġât siŋgi nalem pâpanŋâ zorat kârâpŋan pâi sem wârânŋâ zarip. Anutuġât siŋgi a zengât ninâu sot mâpot kârâbân pâi sem wârânŋâ zarip. Zo tâtatŋâ gootŋan kirip.

4 Wârân âlip bikŋan kirip, zorat kâbakŋâ zo Anutuġât siŋgi a zengât ninâu bekŋan mem Anutu mâtenŋan zarip.

5 Sumbem a zo yatâ opŋâ Kembuġât siŋgi nalem pâpanŋan ġâbâ kârâp mem hâkobân pam hânân lokei giarip. Lokei giari sumbem kârâm kwamit patâ oi hânân sot wârîŋ patâ muyageip.

Sumbem a kimembut lâmun waatnetâ hânân wesâk top top muyageip.

6 Oi sumbem a nâmburân zagât lâmun mem kirâwe, zen waatnam kubikaŋġawe.

7 Oi sumbem a kânok zâk lâmunġâ waari kât patenġ sot kârâp sot gilâm mâpotŋâ hânân gem

gâip. Oi hân danjon karâmbut zeip, zorat toren-gen kârâp seip. Zoren nak sot hibuk mot zo aksik sem nanjip.

⁸ Sumbem a zagâtŋă lâmunŋă waari kut ŋăi bak pată yată zo sem âbâŋgum saruyân giarip.

⁹ Giari saru danjon karâmbut zeip, zorat toren-gen zo gilâm oip. Oi saru zuunŋă zoren mom nanjăwe. Oi wanjă tarăwe, zo âbâŋgum nanjăwe.

¹⁰ Sumbem a karâmbunŋă lâmunŋă waari sâŋgelak pată ŋăi sumbemân gâbă kârâp balam yată gem too pată sot too sinjă nâmbutŋă zoren giarip.

¹¹ Sâŋgelak zorat kutŋă kâlak kâtikŋă. Zorat hânân too zeip, zo danjon karâmbut zeip, zorat toren-gen geim too zo aksik kâlakŋă oi a zinjă nemŋă muwe.

¹² Sumbem a kimembunandă lâmunŋă waari mirâsiŋ sot kâin sâŋgelak zenjăren dangon karâmbut zeip zorat torenŋă sumunkom âsakŋă gâtgât oip. Oi ŋâtigân kâin sot sâŋgelak zenjât âsakziŋă paalan oip.

¹³ Oi nă ekŋă nii utak egăwan. Oi utak zo sumbem tânâmŋan den kâtikŋă ită den sâip, “Yei, yei, yei, sumbem a karâmbut te. Zen lâmunziŋ waatne a ambân hânân ândie zo, zen dap upi?”

9

Sumbem a bâtnâmbunandă lâmun waari dikon muyagiwe.

¹ Sumbem a bâtnâmbun zo lâmun waari năŋă eksandă sumbemân gâbă sâŋgelak ŋăi âkam

hânân gei egâwan. Zâk simgât mâtâp doo-
doonğunâ zo pindâwe.

² Oi zâk simgât mâtâp mem pâi kâbak patâ
kopgâip. Nep une sem takâmap, zo yatâ.
Kopgamnâ mirâsiņ kwâtepkoi.

³ Kâbak umņan gâbâ dikon doņbep takâm hânân
giwe. Kabât zo goozinâ sâulegât tobat yatâ.

⁴ Zen hibuk mo nak nalem mot zo mân
tâmbetzângobigât sâm zingip. A ambân Anu-
tugât undip mâteziņan mân zeip, zen kâsa
minziņgâbigât sâip.

⁵ Oi kâin bâtnâmbut umņan kâbat ziņ sâknam
patâ zingâne mân mumbigât sâm zingip. Sâknam
zo sâuleņâ ziņgi sâknam nâņgâme yatâ.

⁶ Oi narâk zoren a zen mumbigât otziņgi ândim
mân mumbi.

Dikon tobatziņangât den.

⁷ Dikon zeņgât tobat bâu patâ biosi yatâ.
Kâwali a zen kwâkziņan tap kâmbamân âinam
kubikaņgâme yatâ. Oi kâukziņan pindok goide
kâtņâ tuutuunġ yatâ zo tâip. Oi si sâņgânziņâ, zo a
yatâ.

⁸ Oi sâmotziņ, zo ambân zeņgât kâukziņ sâmot
yatâ. Sâtziņ, zo zuu kâtik laioņ sâtņâ yatâ.

⁹ Oi dimâziņan dugum kât kâtikņandâ tuutu-
unġ yatâ zeip. Abâtziņ kwamit, zo biosi sot
a lalaņâ doņbep kâmbamân sârârâk kârâm âine
kwamitagomap yatâ.

¹⁰ Daaziņâ sâule daaņâ yatâ oi sâtziņâ, zo
daaziņan ziap. Zorâņ kâin bâtnâmbut umņan a
ambân zingâne sâknam nâņgâm ândibi.

11 Oi simgât sumbem a, zâk zengât a kutâ ândiap. Zâkkât kutņâ Yuda denân Abadon. Grik denân ko Apolion. Oi niin denân kiom a.

12 Nii utakņâ sâp karâmbut den itâ sâip, “Yei.” Njâi zo âsagei âkap. Zagât zo yen ziaborâk.

Sumbem a nâmburân kânokņâ lâmun waari kâwali a muyagiwe.

13 Oi sumbem a nâmburân kânok zorâņj lâmun waarip. Oi Anutu mâtenņan sinņi nalem pâpanņâ goide kâtņâ tuutuunj murukņâ kimembut, zobâ den njâi âsageip.

14 Sumbem a nâmburân kânok lâmun mem kirip, zâkkât den itâ âsageip, “Euparata too patin sumbem a kimembut saaziņņi zie, zen olanziņņâ.” Sâi olanziņņip.

15 Sumbem a kimembut, zen narâk zoren nep tuubigât mârur sâm ziņņi ândiwe. Nep diņ sâm ziņņip, zo itâ. Zen hân danņon karâmbut zorat torenņan a ambân zâņņone mumbigât sâip.

16 Sumbem a olanziņņâwe. Oi kâwali arâpziņņâ biosi kwâkņan tâtatņâ, zengât tenņâ 2 handeret milion. Yatâ sâne nâņņâwan.

17 A sot bâu patâ tobat itâ egâwan. A zen dimâziņņan dugum zo kuriņņâ sot kâmbum sot gimbaņņâ yatâ mem ândiwe. Oi biosi zengât kâukziņņâ zuu kâtik laionj kâukņâ yatâ. Lâuziņņan gâbâ ko kârâp sot kâbak sot kât gimbaņņâ kârâpņâ takâmap yatâ.

18 Oi kârâpņâ karâmbut zorâņņâ hânân danņon karâmbut zeip, zorat torenņâ a tâmbetzâņņoip.

19 Biosi zenġât kâwaliziņâ, zo daaziņan sot lâuziņan ziap. Daaziņâ, zo mulum yatâ kâukņoot zorâņâ a tâmbetzâņgome.

20 Oi a ambân nâmbutņâ tâmbetzâņgom naņġâm nâmbutņâ birâziņġawe. Birânetâ zen kut ñâi ñâi zo ekņâ umziņ mân melâņawe. Zen ândi mâmanziņanġât nâņġâne mân bâliņ oip. Zen wâke sot lopio top top zenġâren pâlâtâņ op ândimņâ mân birâwe. Zen lopio topziņâ itâ mân nâņġawe, “Lopio zen sinziņandâ mân ek nâņġame. Zen kinziņandâ mân âim game. Zen kindapziņandâ den mân nâņġame.”

21 A zo, zen yatâ mân nâņġawegât kâmbam sot kware sot kâmbu sot laņ ândiândiņ zo mân birâwe.

10

Sumbem a ñâiņâ den sâi kâtigeip.

1 Sumbem a imbaņâņoot ñâi sumbemân ġâbâ gem ġâi egâwan. Zâk sasa osetņan ġâi kâuk kwâkņan mulum mogât zeip. Si sâņġânņâ maa yatâ. Kiņâ zagât zo kârâp bâlam yatâ.

2 Bikņan ekap ñâi mem mâbâlakņem kirip. Oi kiņâ bongen zo sâru kwâkņan lân kirip. Oi kiņâ yaņġâgen zo hânân lân kirip.

3 Kin den kâtikņâ zuu kâtikņâ laioņ doņbep zenġât den yatâ sâip. Sâi sumbemân kaņkundunduj nâmburân zagât den sâwe.

4 Den yatâ sânetâ nâņġâm kulemgubam ua sumbemân ġâbâ den ñâi itâ nâġâren ġâip, “Sumbemân ġâbâ den se, zo mân kulemgu. Yen dooņguna tâpap.”

⁵ Oi sumbem a nâi saruyân sot hânân lân kirip, zâk bik bonnâ sumbemân pam den itâ sâm kâtigeip.

⁶ “Sumbem sot hân, saru sot kut nâi nâi zoren zie, zo muyageipnâ ândimnâ ândim zâimâmbap, zâkkât mâtenjan itâ sâm kâtigibâ. Perâknak, narâk kêrep mân ziap.

⁷ Sumbem a nâmburân zagâtnâ lâmunnâ waari kwamit muyagibap, narâk zoren Anutugât den tiknâ Propete sap sum zingip, zorat bonnâ muyagibap.”

Sumbem a nâinâ Yohane ekap nâi pindi neip.

⁸ Oi sumbemân gâbâ den nângâwan, zo yatik du âsagem itâ dâtnogip, “Gâ âimnâ sumbem a kinâ saruyân sot hânân lân kin ekap mem mâbâlaknem kinzap, zâkkâren âi ekap zo me.”

⁹ Sâi nâ sumbem agâren âimnâ ekap nibapkât sa itâ dâtnogip, “Mem ne. Nenandâ lâugan âm yatâ op naamnâ upap. Ka umgan kâlak upap.”

¹⁰ Yatâ sâmnâ ekap zo nigî newan. Nia ko lâunan âm yatâ naam oip. Zorân nem gwâka umnan giari kâlak oip.

¹¹ Oi itâ dâtnowe, “Gâ a kâmutnâ kâmutnâ, a hânâ hânâ, a sâk top top, den gându nâi nâi, zenġât sot a kutâzinâ zenġât op Anutugât den sâban. Mârum dâzângom ândein, zo yatik dum dâzângoban.”

11

Yohane namâ dâpkwap ikpapkât sâm pindâwe.

¹ A nâinâ tân kêrep nim itâ dâtnogip, “Gâ zaatnâ Anutugât tirik namâ sot zâkkât sinji kut nâi nâi pâpannâ, zo dâpkwapnâ umņan ninâu sâm ândime, zo sâlâpzângoban.

² Namâ sânġânņan sombemân zo mân dâpku. Zo birâna zeik. Zo a hân nâin goknâ, um kâtik zenġât sinji. Oi zinâ tirik kamân, Yerusalem, zo (sirâm 1 tausen 2 handeret 60) kâin 40 umņan lân kindiņkândaņ mimbi.”

Anutugât den sâsân a zagât muyageitâ simġât zuunâ zâkobap.

³ “Oi nâġât den sâm muyamuyagiņ azatnâ imbaņâ zikandâ nâġât den dâzângom ândibabot. Pet hâmbâ alâknâ mem ândim mân kubikaņġâm dâbâtzikņoot ândibabot. A ambân orot mâmeziņ melâņ bâliņâziņ birâm ândibigât holi yatâ upabot. Yatâ op ândeitâ (sirâm 1 tausen 2 handeret 60) kâin 42 yatâ âkâbap.

⁴ Propete Sakaria, zâk mârumņan Oliwa nak zagât sot kârâp âsaknâ zagât zorat den kânņan sâip. Oi a zagât zo ziknâ bonnâ upabot. Zet hânġât a kembu zâkkât mâtenņan kinbabot.

⁵ Oi a nâi tâmbetzâkobam oi lâuzikņan ġâbâ kârâp ge simbap. Zorat a nâinâ kâsa otzikâm mumuņanġât sinji upap.

⁶ A zagât zo sâitâ map mân gibapkât imbaņâ zikip. Zorat sâitâ map mân gei Anutugât den sâm ândibabot. Oi sâitâ toonâ gilâm upapkât imbaņâ zemzikap. Oi hânân kut nâi nâi sâtņoot sâitâ muyagibapkât imbaņâ zemzikap. Yatâ utâ sâbabot, zo âlip upabot.

7 Oi Kembangât den sâsân narâk zo âki simân gâbâ zuu kâtikŅâ kopga kâsa otzikâm zâkoi mumbabot.

8 Moitâ a ziŅâ kâmbârâŅzikŅâ zo birânetâ kamân patin sombemân zimbabot. Kamân zorat kutŅâ sumbuŅâ, Sodom sot Aigita. A ziŅâ KembuzikŅâ kamân zoren poru nagân kune moip.

9 Oi hân toren toren gâbâ a nâmbutŅâ, sâkziŅ tobat űâi űâi, den gându űâi űâi, zorânâ kâmbârâŅzikŅâ sirâm karâmbut sot torenŅâ zikitne zimbabot. Oi a nâmbutŅâ hanzâkonâ sâne kwâkâziŅgâbi.

10 Oi Propete zagât a sâknam ziŅgâwet, zorat moitâ hânŅâ hânŅâ a ziŅ umâlep op kut űâi űâi aŅgâgwanŅgâ urâwe.

11 Sirâm karâmbut sot torenŅâ âki Anutugâren gâbâ KaapumŅâ umzikŅan giari oksâm zaarâwet. Zaaritâ a ziŅ zikitŅâ keŅgât doŅbep urâwe.

12 Oi sumbemân gâbâ den kâtikŅâ zekâren itâ gâip, “Zet zi kopgât,” Oi kâsarâpzik zeŅgât mâteziŅan sasa kâligen zâim sumbemân zâiwet.

13 Narâk zoren wârîŅ patâ meip. WârîŅ patâ mei kamân patin mirâ bâzagât zeŅgâren gâbâ kânokŅâ pâbâbâŅsâi nâmburân kimembut ko tarâwe. Kamângât bikŅâ toren toren gâbâ yatâ pâbâbâŅsâne nâmbutŅâ kâtigem tarâwe. WârîŅ patâ meipkât mirâ kâtŅâ tuutuŅ doŅbepŅâ pâbâbâŅsâm a 7 tausen yatâ zâŅgoi muwe. Oi a torenŅâ âlip tarâwe, zen keŅgât op Anutu, sumbem mariŅâ mâpâsiwe.

14 UtakŅâ yei sâm sâp karâmbut sâip, zorat zagâtŅâ âkap. Kânok ziap, zo kek muyagibap.

Sumbem a nâmburân zagâtņâ lâmun waari kut ñâi ñâi muyageip.

¹⁵ Sumbem a nâmburân zagâtņâ lâmunņâ waari sumbemân gâbâ den kwamit patâ op itâ sâwe, “A zen hânân a kutâ op kembu otziņgâme, zorat narâk âkap. Narâk zi ko Kembu sot aņâ a bâliņan gâbâ mâkâziņgâbapkât sâsân, Kristo, zekât bitzikņan ariap. Oi Kristo zâk kembu otziņgâm zâimâmbap.”

¹⁶ Oi a patâ 24 Anutu mâtenņan tâtatziņan tarâwenņâ kiņ topņan ge zemņâ Anutu itâ sâm mâpâsiwe,

¹⁷ “Kembu Anutu, imbaņâ mariņâ, gâgâren sâiwap sâmen. Topkwap gâ ândeinnâ ândiat. Oi gâ imbaņâ mem dâņ kembu otniņgâm ândiat.

¹⁸ Um kâtik a kâmutņâ kâmutņâ, zen kuk diņâ sâm ândim gane gâ hâuņâ ziņgâbangât narâkņâ mâte uap. Oi mumuņâ zengât den sâm kwâkâkwâkâņ narâk mâte uap. Oi kore arâpkâ Propete sot gâgât siņgi a, a giņiņâ sot zâizâiņ kutkâ hurat kwapme, zen sâņgânņâ ziņgâbangât narâk mâte uap. Oi hânân tâmbetzâņgome, zen tâmbetzâņgobangât narâkņâ mâte uap.”

¹⁹ Zen yatâ sânetâ sumbemân Anutugât tirik namâ mâtâp pâronșâi igâwe. Oi Anutu sot Mose târotâro urâwet, zorat ombon zeï igâwe. Oi hânpan sot kwamit patâ sot kaņkundunduņ, wâriņ sot kât paten âsagem zeip.

12

Sumbemân ambân ñâi kirip.

¹ Sumbemân sen mârât kulem nâi itâ muyageip. Ambân nâi âsagem kirip. Maanâ hâmbâ yatâ kâpei kirip. Oi kinj tipņan kâin. Oi pindokņan sângelak kiin zagât tarâwe.

² Oi ambân zo kâmbonâ op katep mimbam sâknam nângâm isem yu yei sâm tâip.

³ Zâk yatâ op kiri kulem nâi sumbemân âsageip. Busem patânâ, oâ tobat yatâ, kurinjurin, kâukņâ nâmburân zagât, goonâ bâzagât. Oi kâukņâ dâp a kutâgât pindok tap arip.

⁴ Oi daanandâ sumbem sângelak nâmbutņâ zângom mâki hânân giwe. Oâ zo yatâ opņâ ambân zo katep mimbam oi itâ nângâm ambân gootņan âi zeip, “Katep âsagei nimbat.”

⁵ Oi ambân zorâņ a katep meip. Katep zo kât kâtik âin tân mem hân dâp a zengât a kutâ op galem zângobapkât sâsânâ. Katep âsagei gâsumņâ Anutugât neule tâtatņan mem zâi parâwe.

⁶ Oi ambân zo kenġât op mirâ kâmân kâtikņan arip. Zoren (sirâm 1 tausen 2 handeret 60) kain 42 yatâ galem okņanġâbigât Anutunâ sâi tâtatņâ kubigâwe.

Sataņ sumbemân ġâbâ kâbakņine ġeip.

⁷ Oi sumbemân kâmbam patâ muyageip. Mikai zâk sot sumbem a gakârâņâ, zen oâ sot kâsa urâwe.

⁸ Oi Mikai sot sumbem arâņâ, zen kâtigem oâ sot sumbem arâņâ kâbakņezinġâmņâ sumbem aņġân kârâwe.

⁹ Oi oâ patâ, mulum sâņġinâ, Sataņ, zâk a ambân hân dâp um gulip kwatziņġâmap, zâk ziņâ

gâsum kâbakņine hânân geip. Sumbem arâpnâ yatik kâbakņezingâne hânân giwe.

10 Oi sumbemân den kâtikņâ itâ muyagei nângâwan, “Kubikkubik sot imbanâ sot kembu op, zo Anutu sot anâ a bâliņan gâbâ mâkâzingâbapkât sâsân, Kristo, zekâren ziap. Narâk ziren bukurâpniņ zengât kâsa op sirâm ņâtik dâp Anutu mâteņan sâm bâliņ kwatzingâmap, zâk kâbakņine giarip.

11 Bukurâpniņâ zen Râma gilâmņangât imbanan Satan sot agom kâtigem walâwe. Kembugât den keņgât buņ sâm muyagem Satanġât den mem gei kwarâwe. Oi ândiândiziņ mân anġân kârâm buņ upapkât sâwe.

12 Zorat sumbem sot zoren ândie, zen sâtâre upi. Ka hânân sot saruyân ândie, yei, zen dap upi? Satan zâk zengâren gam kuk op ândiap. Narâkņâ kek âkâbap, zo nângap. Zo nângâm kuk op ândiap.

Oâņâ ambân kâsa okņangip.

13 Oâ zâk hânân kâbakņine gemņâ nângâm ambân katep meip, zâk kâsa okņangâm molim arip.

14 Oi ambân zo nii utak patâ abâtzatņâ pindâne mulumġât keņgât op mirâ kamân kâtikņan tâtat mâmeņan tik arip. Zoren kendon karâmbut sot torenņâ galem okņangâm ândiwe.

15 Ambân zâk ari mulumņâ too patâ mogari gem too uurup patâ oip. Too zorân ambân zo lum âibam oip.

16 Oi hânņâ ambân beknan mem hân mâtâp oi too patâ zo zoren geim nanġip.

¹⁷ Yatâ oi ko oâ zâk ambân zorat kuk opnâ kâmut gakârâpnâ zângobam arip. Anutugât guru-min den lumnâ Yesugât sinji zo mem ândime, zo zângobam arip.

¹⁸ Oi zâk saru sâtņan gei sagân kirip.

13

Saru umņan gâbâ zuu kâtikņâ nâi kopgâip.

¹ Oi nâ eksa saru umņan gâbâ zuu kâtikņâ nâi kopgâip. Zâk kâukņâ nâmburân zagât, goonâ bâzagât. Oi goonņan zo a kutâ pindok bâzagât tarâwe. Oi kâukņan kot kulem zeip, zo den bâliņâ zeip.

² Tobatņâ wâu patâ yatâ. Sâlâpnâ, pusi yatâ. Lâunâ, zuu kâtik laiongât lâunâ yatâ. Oi oâ zâk imbaņâ pindâm zâkkât tâtarân tap kembu otziņgâbapkât sâip.

³ Zuu zorat kâukņâ nâi use patâ op mu-muņanġât dâp yatâ egâwan. Useņâ zo soġei âlip oip. Oi hân dâp aņâ aņâ, zen zuu zo molim ek zâkkât nâņgâne imbaņâ oip.

⁴ Oâņâ zuu kâtik zo imbaņâ pindip, zorat um kâtik a, ziņâ sâm âlip kwâkņanġâwe. Oi zuu zo sâm âlip kwâkņanġâm sâwe, “Zuu zorat tobat nâiņâ ândiap? Nâiņâ dap mo dap okņanġâbap?”

⁵ Zuu kâtik zo sâk mâme opnâ zâizâiņ den sâm den sumunņâ sâbapkât sâm pindip. Oi Anutuņâ zuu zo (sirâm 1 tausen 2 hânderet 60) kâin 42 yatâ umņan nepņâ tuubapkât narâk nâņgânġip.

⁶ Oi zu kâtik zorâņâ Anutu zikņâ sot kutsiņġiņâ sot tâtatņâ sot sumbemân ândime, zen sâm bâliņ kwatziņġâm ândeip.

7 Oi Anutugât sîngi a kâsa otziŋgâm zâŋgobapkât oânâ sâip. Oi hânŋâ hânŋâ, a sâk top top sot den gându top top, zeŋgât a kutâ upapkât oânâ imbaŋâ pindip.

8 Oi hân a ziŋâ ekŋâ sâm âlip kwâkŋaŋgâbi. Râma kune moip, zâk mârûm hân mân muyageibân kutziŋâ ândiândigât ekabân mân kulengoip, a zen zo zuu zo yatâ okŋaŋgâbi.

9 Kindapziŋoot ândie, zen den zi nânŋâm kwâtâtibi,

10 “Nâi zâk tâk namâgât sîngi oipŋâ tâk namin pambi. Nâi zâk kâmbamgât sîngi oipŋâ kâmbamŋâ koi mumbap.” Oi Anutuŋâ sîngi a zen nânŋâm pâlâtân kwap kâtigem ândibigât sâip.

Hân kâligen gâbâ zuu nâi kopgâip.

11 Oi hân kâligen gâbâ zuu kâtikŋâ nâi kopgâi egâwan. Zâk Râma yatâ kâukŋan goonâ zagât zeip. Oi diŋâ sâip, zo oâ diŋâ yatâ.

12 Oi zuu zorân zuu mârûm kopgâip, zâkkât imbaŋâ zo mem nep tuum kâtigeip. Zâkŋâ sâi hân a ambân ziŋ zuu nâi use opŋâ âlip oip, zâk mâtâsiwe.

13 Oi zuu kâtik zagâtŋâ, zâk kulem sen mârât patâ tuumap. Zâkŋâ sâi sumbemân gâbâ kârâp gem gâi a ikme. Kulem zo sot sen mârât nâmbutŋâ tuugi igâwe.

14 Kulem yatâ zo zuu nâi zâkkât mâtenŋan tuugi a ziŋ ekŋâ umziŋ gulip oi zuu mârûm use op sogeip, zâkkât lopio sobibigât dâzânŋoip.

15 Lopio zo sobim pane kiri zuuŋâ lopio waatŋaŋgi zaat den sâip. Zâk yatâ upapkât

Anutuñâ nângânangip. Lopio zâk sâi a ziñ mân sâm âlip kwâkñangâwe, zen zângone muwe.

¹⁶ Oi a zâizâiñ giginâ, sikumziñoot sot sikumziñ buñâ, a kutâ sot kore mâman a, zo aksik sâi bitziñ bongen mo mâteziñan undip tuuwe.

¹⁷ Oi zuugât undip sâkziñan tuuwe, zo zâkkât kutñangât tenğâ. Oi undip mân mem ândiwe, zen kut ñâi ñâi sângân mimbegât pâke parâwe.

¹⁸ A nângânângâziñootñâ zuu zirat tenğâ sot topziñ sâlâpkum nângâbi. Tenğâ zo agât kutñangât tenğâ. Tenğâ zo 666.

14

Râma sot kâmut gakârâpñâ Sioñ bâkñan kirâwe.

¹ Nâ eksandâ Râmañâ Sioñ bâkñan kiri egâwan. Oi zâk sot 144 tausen, a yatâ zorâñ kirâwe. Oi mâteziñan zikñâ sot Ibânangât kot zeip, a yatâ zorâñ kirâwe.

² Oi sumbemân gâbâ kwamit patâ nângâwan, zo too sâmbon patâ kwamitñâ yatâ sot sumbem kwamitsâmap yatâ. Oi kwamit zo nânga kâmam wâlôñ kwamit yatâ oip.

³ Zen sumbemân Anutugât tâtatñâ sot zuu âlip kimembut sot a patâ 24, zeñgât mâteziñan kep uñakñâ ñâi mem tarâwe. Kep zo a nâmbutñâ ziñ mân mime. A 144 tausen zeñak mime. Hânân gâbâ Yesuñâ sângânziñ meip, zeñak kep zo mime.

⁴ A zo, ziñâ ambân sot bâliñ mân opñâ um salek ândiwe. Râmañâ diiziñgi zâk sot tâtat mâme upme. Zen zo hân a zeñgâren gâbâ kândom Râma sot Anutu, zik siñgi upigât Râmañâ tâbazin meip.

⁵ Oi lâuziņan gâbâ sarâ den mân gemap. Zen a târârakņâ.

Sumbem a karâmbut, zeņgât den muyageip.

⁶ Oi sumbemân sumbem a ņâi egâwan. Zâk nii yatâ sumbemân arip. Zâk hân a zeņgât den sinġi âlip zinziņ kâtik, zo mem arip. Hânņâ hânņâ, sâk tobat ņâi ņâi, den gându topņâ topņâ, zeņgât mem arip.

⁷ Zâk den yu kambâņ sâm itâ sâip, “Zen Anutu hurat kwâkņanġâm sâm âlip kwâkņanġâbi. Zâk hâuņanġât den sâsâņ narâk mâte uap. Hân sumbem sot saru sot too sinġâ sâi muyageip, zâk sâm mâpâsibi.”

⁸ Yatâ sâm ari kândâtņan sumbem a ņâiņâ gam zagâtņâ den itâ sâip, “Babilon kamân marirâp, ziņâ a kâmutņâ kâmutņâ diizingâne bâliņâziņanġât um gulip nep âsagem laņ mâman a ambân op ândiwe.”

⁹⁻¹⁰ Oi kândâtņan sumbem a ņâiņâ gamņâ den kambâņ itâ sâip, “A ziņ zuu kâtik mo lopio zâkkâren pindiņsâm mâteziņan mo bitziņan zuugât undip mimbi, zo ko Anutugât kukņanġât bonņâ yâmbâtņâ zo zeņgâren âsagibap. Zen Râma sot sumbem arâpņâ zeņgât mâteziņan kârâbân geim kât kârâpņandâ ziņgesei sâknam patâ nânġâm zâimambi.

¹¹ Oi kârâpņâ a zo yatâ ziņgesei, zorat kâbakņâ zo zâim zemâmbap. Zorat a zen zuu patâ sot lopio mâpâsime sot a mâteziņan zuugât undip zeip, zen ârândâņ sâknam nânġâm sirâm ņâtik nânġâm zâimambi.”

¹² Zorat narâk zoren Anutuñâ sinji a zen Anu-tugât gurumin den sot Yesugât den sinji zo mem kâtigem ândibigât sâip.

Kembugât kâmurân ândim muwe, zengât den.

¹³ Sumbemân gâbâ den ñai itâ nângâwan, “Gâ den itâ kulengu, ‘Narâk ziren topkwap Kembu sot pâlâtân op ândine zângone mumbi, zengât nânga sâtâreñoot upap.’ Kaapumñâ itâ sap, ‘Perâkñak, zengât nânga sâtâreñoot upap. Zen nep patâziñâ tuum nanğâmñâ tap nângâbi. Oi orot mâmezinağât bonñâ âinetâ muyageziğâbap.’ ”

Hânân Kembugât a gâsâzângobap, zorat dâp muyageip.

¹⁴ Oi nâ eksa zari unumunum kâukâu muyagei egâwan. Oi unumunum kwâkñan ñai tâip, tobatñâ a yatâ. Kâukñan a kutâ pindok ñai tâip, zo goide kâtñâ tuutuunñâ. Bikñan sâu sâtñoot mem tâip.

¹⁵ Oi tirik namin gâbâ sumbem a ñaiñâ gemñâ unumunum kwâkñan tâip, zo itâ sâam dukuip, “Gâ sâugandâ kâlamân bonñâ mânângât me. Bonñâ mimiñagât narâk mâte uap. A min-duziğâm kâsâpzângozângon narâk mâte uap. Kâsâpzângone hâuñâ mimbigât narâk mâte uap.”

¹⁶ Yatâ sâi unumunum kwâkñan tâipñâ sâunñâ mem hânân bonñâ zo mânângârip.

Bâliñ mâme ziñâ hâuñâ mimbî, zorat dâp muyageip.

¹⁷ Oi sumbem a ñaiñâ tirik namin gâbâ gem gâip. Zâk yatik sâu sât kâtikñâ mem ândeip.

18 Gâi sumbem a ņâiņâ Kembangât siņgi kut ņâi ņâi pâpanņâ zobâ gâip. Sumbem a zo, zâk Kembangât siņgi nalem uunņâ kârâp zorat galem op ândeip. Oi zâk bukuņâ sâu sât kâtik mem ândeip, zo den sumbuņâ itâ dukui, “Sâugâ zorâņ hânân bonņâ mânâņgât naņgâ. Hânân waiņ bonņâ mârum bâsigiap.” (Den sumbuņâ zi Anutuņâ bâliņ mâme a hâuņaņgât tâmbetzâņgobapkât sâip.)

19 Sâi sumbem a bukuņandâ sâu mem kin hânân waiņ keetņâ mânâņgâtņâ mem Anutu um kukņaņgât ombon patin pâi giarip.

20 Oi kamân âkņan ombon patin pâi giari lân kwândâline gilâm gem zeip. Gilâm gem zeï denņân patâņâ op binbinņâ zo hânân gâbâ bâu biosi sâņgânņan yatâ. Oi denņân kêreņaņgât tenņâņâ ko 300 kilometa zo yatâ zeip.

15

Kembangât kore a ziņâ kep miwe.

1 Oi sumbemân sen mârât ņâi egâwan. Sumbem a nâmburân zagât, zen kut ņâi ņâi sâtņoot kâmut nâmburân zagât mem kirâwe. Kut ņâi ņâi zo âsagem naņgi Anutuņâ kukņaņgât op dum mân tâmbetzâņgobap.

2 Oi saru ņâi egâwan. Wikin yatâ sot kârâp bâlam mâpotņâ zeï egâwan. Oi a zuu kâtik sot lopio kâsa oztikâm kâtigem walâziņgâwe sot a mâteziņan zuugât undip zeņgâren mân zeip, a zo, zen Anutugâren gâbâ kâmam wâlôn mem saru sâtņan kine ziņgirâwan.

³ A zen Anutugât kore a Mose zâkkât kep sot Râma zâkkât kep itâ sâm mem ândiwe,

“O Kembu Anutu, imbanjâ mariņjâ, orot mâmegâ zorat nâņgindâ imbanjâ opmap. Hânņjâ hânņjâ zengât a kutâ, kut ñai ñai opmat, zo târârak.

⁴ Kembu, gâ ñaiņjâ hurat mân kwatgibap? Zo yatâ mân taap. Ñaiņjâ kutkâ mân sâm âlip kwâpap? Zo yatâ mân taap. Gâ kânok hâlâluyâk, zorat a kâmutņjâ kâmutņjâ zen gâgâren ga mâpâsegibi. Gâ hâuņangât nep tuuna top muyagiap.”

Sumbem a nâmburân zagât hâkopziņoot kirâwe.

⁵ Oi eksandâ sumbemân tirik namin umņjâ ñai hâlâlu sâsâņ, zorat mâtâp pâroņsâm kirip.

⁶ Mâtâp pâroņsâi sumbem a nâmburân zagât, zen kut ñai ñai sâtņoot kâmut nâmburân zagât mem kirâwe. Zen namin gâbâ gem gawe. Zen hâmbâziņ kâukâu mem ândiwe. Oi dimâziņan mâpaņ goide kâtņjâ tuutuunjâ zo zeip.

⁷ Oi zuu âlipņjâ kimembut kirâwe, zengâren gâbâ ñaiņjâ sumbem a nâmburân zagât zo hâkop nâmburân zagât ziņgip. Hâkop zo goide kâtņjâ tutuunj. Hâkop umņan Anutu ândiândi mariņangât kukņangât bonņjâ piksâm zeip.

⁸ Oi namâ kâligen Anutugât âsakņjâ sot imbanjagât kaapumņjâ zo piksâm zeip. Oi sumbem a nâmburân zagât zen kut ñai ñai sâtņoot kâmut nâmburân zagât mân muyagiwegât tirik namin zâizâiņangât mâtâp pâke kwâip.

16

Sumbem a ziñâ hâkobân gâbâ kut ñâi ñâi hânân lokine geip.

¹ Namâ kâligen gâbâ den kâtik gâi nângâwan. Zo sumbem a nâmburân zagât zo itâ dâzângeip, “Zen âi hâkop nâmburân zagât zoren gâbâ kut ñâi ñâi sâtziñoot zo lokine Anutugât kukñangât bonñâ hânân gibap.”

² Sâi sumbem a kânok zâknâ âim hâkopñan gâbâ kut ñâi lokei hânân giari zuu kâtikñangât undip mâteziñan mem ândiwe sot a lopiogâren pindiñsâwe, zen sâkziñan use kâtik sot use kârokñoot muyageziñgip.

³ Oi sumbem a zagâtñâ âi kut ñâi saruyân lokei giarip. Giari saruñâ gilâm oip. A mumuñangât gilâm yatâ oi saru zuuñâ mom nañgâwe.

⁴ Oi sumbem a karâmbuñâ hâkobñan gâbâ kut ñâi lokei tooyân sot too sinñan giari gilâm oip.

⁵ Oi sumbem a too galem tâip, zâknâ itâ sâi nângâwan, “Ga hâlâlu ândeinñâ ândiat. Tosagât hâuñâ, zorat nângindâ târârak uap.

⁶ Kembugât siñgi a sot Propete a zângom gilâmziñ tâmbetkuwegât gilâmâk ziñgâna nimbi. Zo dâbâk otziñgat.”

⁷ Sâi Kembugât siñgi kut ñâi ñâi pâpanñan gâbâ den itâ nângâwan, “Perâknak. O Kembu Anutu, imbañâ mariñâ, hâuñâ ziñgat, zo dâpziñan uap.”

⁸ Sâi sumbem a kimembuñâ zâknâ hâkopñan gâbâ kut ñâi lokei mirâsiñân arip. Ari mirâsiñâ kârâp opñâ a donbep ziñgeseip.

⁹ Oi a zen maanñâ ziñgeseip. Zen umziñ melân Anutu hurat kwâkñangâbigât Anutuñâ kut ñâi ñâi

zo sâi âsageip. Oi zen umziņ mân melânâwe. Buņâ. Zen Anutu sâm bâliņ kwâkņanğâwe.

¹⁰ Sumbem a bâtnâmbuņâ zâkņâ zuugât tâtarân hâkopņan gâbâ kut ñai lokei giari zâk sot a ambân gakârâpņâ zeņgât hân boņ zo ñâtâtiksâm zeip. Oi a zen sâknam patâ nânğâm biyakņâ nâmbâlamziņâ hârârâņsâmņâ takâ zeip.

¹¹ Oi sâknam sot useziņanğât opņâ Anutu, sumbem mariņâ sâm bâliņ kwâkņanğâwe. Oi zen umziņ mân melân ândi mâmanziņ bâliņâ zo mân birâwe.

¹² Sumbem a nâmburân kânokņâ hâkopņan gâbâ kut ñai lokei Euparata too patin giari. Giari too kârâksâip. Kârâksâi mâtâp âsageip. Mirâsiņ takâtakâņan gâbâ a kutâ sot kâwali arâpziņâ gabigât yatâ muyageip.

¹³ Oi nânâ eksandâ oâ lâuņan gâbâ sot zuu kâtik lâuņan gâbâ sot propete sarâņâ zeņgât lâuziņan gâbâ wâke bâliņâ karâmbut, tobatziņ kaņ yatâ op gawe.

¹⁴ Zo zen wâke bonņâ. Zen sen mârât top topņâ tuubigât imbaņâ zemziņgap. Oi zen hân dâp a kutâ âi minduziņgâmņâ Anutu, imbaņâ mariņâ, zâkkât narâk patâ zo mâte oi kâsa op gâm kâmbam kumbi.

¹⁵ Oi nâ den ñai itâ nânğâwan, “Nâ Yesu, itâ sa nânğânek. Zen narâknâ mân nânğâne kek gâbat. Zorat ñai zâk sâk bârak ândim aņun opapkât sâk pâkeņâ mem pam um gwâlâgwâlâ ândibap. Yatâ upap, zo ko zâkkât nânğa sâtâreņoot upap.”

¹⁶ Oi wâke zen hân dâp a kutâ Yudaia hânân minduziņgâwe. Hân zorat kutņâ Yuda denân

Hamagedoņ sâme (Niiņ denân ko Magedoņ bakņâ).

¹⁷ Oi sumbem a nâmburân zagâtņâ hâkopņan gâbâ kut ņâi lokei sumbem kabâņan geip. Gei tirik namin Anutugât tâtatņan gâbâ den kâtikņâ ņâi itâ sâip, “Mârum âkap.”

¹⁸ Hânpân sot kaņkundunduņ sot sumbem kwamit patâ muyageip. Wâriņ patâ ņâi meip. Wâriņ yatâ zo mârumņan mân meip.

¹⁹ Oi kamân patâ zo âbâņgoi karâmbut oip. Oi hânņâ hânņâ a zeņgât kamân patâ giligâlaksâip. Babiloņ kamân patâ zo yatik Anutu kukņanġât op tâmbetkoip.

²⁰ Oi saruyân tâunanân zo aksik âbâņgum saruyân geiwe. Oi hânân bakņâ zen âbâņgum naņġâwe.

²¹ Oi sumbemân gâbâ sumbem tipņâ patâ patâ map yatâ ubâ gem ga sâratzâņgoip. Zâņgoi Anutu sâm bâliņ kwâkņanġâwe. Sumbem tipņâ zo gem tâmbetzâņgoip, zorat op sâm bâliņ kwâkņanġâwe.

17

Ambân ņâi zuu kuriņ kwâkņan tâip.

¹ Oi sumbem a nâmburân zagât hâkop mem ândiwe, zeņġâren gâbâ ņâiņâ ga itâ dâtņogip, “Gâ gâna mâtâp ambân patâ too doņbep naņġâmņan ândimap, zo tirâpgobat. Tirâpgomņâ hâuņâ mimiņanġât den dâgobat.

² Hân a kutâ ziņ ambân zo zâkkâren gam zâk sot laņ mâman upme. Oi hânņâ hânņâ a zen zâk sot bâliņ op um gulip upme.”

³ Yatâ dâtnom diinigi Kaapumŋă tirâpnogi ită egăwan. Miră kamân kâtikŋan ambân ŋăi zuu kuriŋă kwăkŋan tâip. Zuu zorat sâkŋan kot bâliŋă top top zeip. Oi zuu zo kăukŋă nămburân zagât. Goonă băzagât.

⁴ Oi ambân zo hămbăŋă kămbum sot kuriŋă mem ândeip. Oi neulenă sângân zăizăiŋ zo sâkŋan dăp op zeip. Oi bikŋan hăkop goide kătŋă tuutuun tâip. Oi hăkop zorat umŋan kut ŋăi ŋăi sumun kărok piksâm zeip.

⁵ Ambân zorat mâtenan den sumbuŋă ită zeip, “Laŋ mame ambân zengât patăziŋă sot hân kwăkŋan bâliŋ top top zorat mamŋă. Babilon kamân pată, nă.” Den yatâ zo mâtenan zeip.

⁶ Oi ambân zo Anutugât siŋgi a sot Yesugât siŋgi den mem ândine zăngowe, zengât gilâm nemŋă um gulip oi egăwan. Zo ekŋă nă imbanăŋă buŋ oip.

Zuu kăukŋă nămburân zagât, zorat den.

⁷ Yatâ ua sumbem aŋă ită măsikânigip, “Gă wangât năngăna imbană uap? Nă ambăngât topŋă sot zuu kăukŋă nămburân zagât sot goonă băzagât, zorat topŋă dăgoga năngă.

⁸ Zuu kâtikŋă egin, zo mărur ândeipŋă narăk ziren mân ândiap. Oi zăk bet simân găbă kopgam tâmbet agoagon kâtikŋan geibap. Zuu zo mărur ândeip. Oi narăk ziren mân ândiap. Oi bet găbapkăt a hănân ândie, zen ekŋă sâm âlip kwăkŋanġăbi. Zen kutziŋă hân muyageibân găbă ândiândigât ekabân mân kulemgune zeip, a zo, ziŋă yatâ upi.

9 Zi a nângânângânootŋă den zi nângâm kwâtâtibap. Zuu kâukŋă nâmburân zagât, zo bakŋă nâmburân zagât. Bakŋă zoren laŋ mâman ambân zo tâtat mame opmap.

10 Oi zuu kâukŋă nâmburân zagât, zoren zen a kutâ nâmburân zagât. A kutâ bânâmbut, zen buŋ urâwe. Nâi ândiap. Oi nâi gâtâm muyagibap. Zâkŋă muyagemŋă narâk pânkânok ândibap.

11 Zuu mârum ândeip, oi narâk ziren mân ândiap, zâk a kutâ nâmburân zagât zenğâren târokwâi nâmburân karâmbut upi. Oi tâmbet agoagoŋan geibap.”

Gooŋă bâzagât, zorat den.

12 “Gooŋă bâzagât egin, zo a kutâ bâzagât. Narâk ziren mân op ândie. Gâtâm âsagibi. A kutâ nepziŋă topkwapŋă narâk pânkânok zuu sot a kutâ op ândibi.

13 A zen umziŋ kânogâk zeï zuugât kore op kâwaliziŋ bikŋan pam ândibi.

14 Oi Râma sot kâmbam kumbi. Oi Râma zâk kâtigem zângom kâbakŋeziŋgâbap. Wangât, Râma zâk a kutâ sot a zâizâiŋ aksik patâ walâziŋgâm Kembu patâ op kinzap, zorat. Oi a kâmut zâk sot tâtat mame upme, zen gâsum sâlâpzângoip. Oi zen zâk sot pâlâtân op kâtigem ândie.”

Ambângât den.

15 Sumbem aŋă den yatâ sâmŋă târokwap dâtnogip, “Laŋ mâman ambân too doŋbep naŋgâmŋan ândei eksat. Too zorân a hânŋă hânŋă sot a sâk tobat nâi nâi sot den gându nâi nâi.

¹⁶ Oi a kutâ bâzagât zen sot zuu ârândân laŋ mâman ambân zo kâsa okŋaŋgâm hâmbâ gakânâ beknjan mem nanġâne sâk bârak tâi sunumŋâ nemŋâ sijitŋâ kârâbân une simbap.

¹⁷ Oi zo yen mân upi. Anutuŋâ umziŋan den zo pâi diŋâ lum um kânok oi zuu kore okŋaŋgâm kâwaliziŋ bikŋan pam ândine Anutuġât den bon upap.

¹⁸ Oi ambân eksat, zo kamân patâ. Zâk hân dâp a kutâ otziŋgi kore okŋaŋgâbigât imbaŋâ zemŋâŋġap.”

18

Babilonġ kamân giligâlaksâbap, zorat den.

¹ Oi sumbemân ġâbâ sumbem a ŋâi ġâi egâwan. Zâk kâwaliŋâ imbaŋâ zemŋaŋġip. Hânân gem ġâi âsakŋandâ doŋbep âsagem zeip.

² Zâk den kâtikŋâ den sâm sâip,
“Babilonġ kamân patâ giligâlaksap. Wâke zengât kamân uap. Wâke bâliŋâ zoren âi tâtat mâme upi.

³ Zoren nii bâliŋâ top top, zengât kamân uap. Kamân mâirâp ziŋâ hân dâp a zen waiŋ too ziŋġâne nem um gulip op ârândân laŋ mâman urâwe. Oi hângât a kutâ zen kamân zoren gam bâliŋâ nep tuum ândiwe. Oi hân dâp aŋġâġwawġâ a zen kamân zorat sikumġât aŋġâġwawġâ op sikumziŋoot urâwe. Zorat opŋâ giligâlaksap.”

Kamân patâ Anutuġât sâtkât giligâlaksâbap.

⁴ Sumbemân ġâbâ Kembuġât den kâtikŋâ itâ âsagei nânġâwan,

“Arâpnâ, zen kamân zo birâm âinek. Zen zoren ândim bâliñâziñ betziñan mimbegât. Oi kut ñâi sâtñoot zeñgâren zâibapkât.

⁵ Kamân zorâñâ bâliñâ kwâkñan kwâkñan zem zari sumbem weegap. Oi zi Anutuñâ tosanjangât sap.

⁶ Kamân mâirâp ziñ bâliñ otziñgâwe, yatik otziñgâbi. Oi hâuñâ zo walâm otziñgâbi. Ziñâ too kâtik ziñgâne niwe. Zeñgoot too kâtik kâtikñâ ñâi ziñgâne nimbi.

⁷ Zen zâizâiñ op sii nalem kep kâmam tuum ândiwe, zorat dâp yatik sâknam sot umbâlâ muyageziñgâbi. Ziñâ umziñan itâ sâme, “Ñâiñâ mân walâniñgâbap. Um âlebân ândim zâinat.”

⁸ Yatâ sâmegât sirâm zorenâk kut ñâi ñâi sâtñoot zeñgâren muyagibap. Mâsek sot isem umbâlâ sot pu. Oi kârâpñâ kut ñâi ñâi sem kamân zo ârândân simbap. Oi Kembu Anutu, zâk imbañâ mariñandâ tosaziñâ mâkâbap.

Kamân zo sei a ziñ ekñâ umbâlâ upi.

⁹ Oi hângât a kutâ, zen kamân zorat mâirâp zen sot lañ ândiândiñ op sot bâliñâ sot sii nalem kep kâmam op ândiwe. Zen kamân zorat kârâp kâbakñâ zari ekñâ umziñ bâlibap. Umbâlâ op isebe.

¹⁰ Zen kamân zorat hâuñangât keñgât op kârebâk kin itâ sâbi, “Yei, yei, kamân patâ, Babiloñ kamân kâtikñâ, gâ hâuñâ kegâk muyagegi-gap.”

¹¹ Anğâgwanğâ a kamânñâ kamânñâ, zen sikumziñ ñâiñâ sângân mimbap sâm isem umbâlâ upi.

12 Sikum âlip top top itâ aᅅgâgwaᅅgâ urâwe. Goide kât, kât, kwâlak sâᅅgân patâ, sâᅅgum neuleᅅoot kuriᅅâ sot kâmbum, nak, bâu patâ Elepangât goonâ. Oi kut ᅅâi ᅅâi nakᅅâ tuume sot kâᅅᅅâ tuume.

13 Nalem wârânᅅoot topᅅâ topᅅâ sot too hit-omᅅoot topᅅâ topᅅâ, waiᅅ too, kelâk, nalem top topᅅâ sot râma, makau, biosi, a lalaᅅ sot kore a ambân. Kut ᅅâi ᅅâi zo sâᅅgân zâizâiᅅ yatâ aᅅgâgwaᅅgâ urâwe. Aᅅgâgwaᅅgâ a ziᅅâ kamân zorat marirâᅅᅅâ zeᅅgât itâ sâbi,

14 “Bonᅅâ muyaginat sâm ândime, zo buᅅ op nanaᅅ, Oi sândokᅅâ zo buᅅ oip. Oi neule mot zo gulipkoip. Dum mân muyageziᅅgâbap.”

15 A kut ᅅâi ᅅâi aᅅgâgwaᅅgâ op kât sikumziᅅoot urâwe, zen kamân zorat hâuᅅaᅅgât keᅅgât op kârebân kin isem umbâlâ op itâ sâbi,

16 “Yei, yei, kamân patâ, gâ pet hâmbâ neuleᅅoot mem ândein. Oi neule top topᅅâ sâᅅgân zâizâiᅅ zo keᅅgâk buᅅ uap. Kut ᅅâi ᅅâi zo kek tâmbetkum nâᅅgap.”

17-18 Oi waᅅgâ mariᅅâ sot waᅅgâ galem a sot waᅅgâ nep a zen kamân zoren sikum lam âim game, zen kamân kârâpkât kâbakᅅâ zari ekᅅâ kârebân tapᅅâ isem umbâlâ opᅅâ sâbi, “Kamân patâ itâ zo mân taap.”

19 Zen umbâlâ opᅅâ suundum âlat amit âigirâᅅ op itâ sâbi, “Yei, yei, kamân patâ, gâgât op waᅅgâ mariᅅâ zen kât sikumziᅅoot urâwe. Kamân zi sâᅅ kânok tâmbetkuap.”

Kamân patâ zo hiriᅅsâm balo op zimbapkât sâsâᅅ.

²⁰ “Sumbemân ândie, zen sâtâre upi. Anutugât singi a sot Aposolo sot Propete, zen sâtâre upi. Kamân patâ zorat mâirâpnâ ziņâ bâliņ otziņgawe, tosa zorat hâuņâ Anutuņâ ziņgop. Zorat sâtâre upi.”

²¹ Den yatâ muyagei sumbem a imbaņâņoot nâiņâ kât patâ nâi mem zaatņâ lum pâi saruyân giari ko itâ sâip, “Babilon kamân patâ zo yatik kâbakņibap. Oi buņ op kwâtâtibap.

²² Kep kâmam sot uluwet mo lâmun zorat kwamit zoren mân âsagibap. Oi bet kulem a zen zoren mân tuubi. Nepkât kwamit mân âsagibap.

²³ Oi kârâp âsakņandâ zoren mân âsagibap. Oi a ambân mianğânâ kwamit mân âsagibap. Aņgâgwanğâ a zoren ândiwe, zen hân toren toren zeņgât walâziņgâm zâizâiņ op ândiwe. Kamân zorat kware suņâ zorâņ hân dâp a umziņ gulipkoip.

²⁴ Propete a sot Anutugât singi a hân dâp zâņgowe, zeņgât gilâm zorat tosa kamân zo zâkkâren zeipkât yatâ okņagip.”

19

Sumbemân sâtâre utne Yohanenâ nâņgip.

¹ Oi sumbemân a kâmut patâ zen sâtâre utne kwamit nâņgâwan. Zen sâm âlip kwap itâ sâwe, “Oe, kubikkubik sot neule âsakņâ sot imbaņâ zo Anutuņiņ, zâkkâren ziap.

² Zâkņâ kamân zorat tosa hâuņagât nep tuugi bonņâ sot dâp opmap. Laņ mâman ambân zâkkât kamân mâirâp, ziņ hân dâp a zen sot laņ ândinetâ ko tâmbetzâņgoip. Zeņgât tosaziņagât hâuņâ

zingip. Oi Anutugât kore arâp zângone muwe, zorat tosa zo mâkâm zingip.”

³ Yatâ sâmñâ dum sâwe, “Oe, kamân patâ zorat kâbakñâ zâim zemâmbap.”

⁴ Oi a patâ 24 sot zuu âlipñâ kimembut zen neule tâtatñan tâip, Anutu, zâkkât kiñ topñan gei tap sâm mâpâsem itâ sâwe, “Oe, zo perâkñak. Anutu sâm mâpâsinâ.”

⁵ Oi tâtatñan gâbâ den ñai itâ muyageip, “Anutugât kore a zâizâin sot gigin, zen Kembu hurat kwapñâ sâm âlip kwâkñanğânek.”

Râmagât sâtâre.

⁶ Oi sumbemân a ambân donbep patâ sâtâre utne kwamitñâ nângâwan. Zo too sâmbon kwami-ragome yatâ sot sumbem kârâmap yatâ. Den itâ sâne nângâwan, “Oe, Kembu Anutuniñâ kembu otniğâmap.

⁷ Zorat nen sâtâre op sâm âlip kwâkñanğânat. Oi Râma ambân mimbam uapkât sâtâre patâ muyagibap. Râmagât ambân siñiñâ, zâk târâkbârâk uap.

⁸ Zâk sângum kâukâu mem ândibapkât nângânğip.” (Sângum kâu zirânâ Anutugât siñgi a zengât orot mâmeziñâ târârak.)

⁹ Oi sumbem anâ den ñai itâ dâtnogip, “Kembunâ itâ sap, ‘Gâ itâ kulengu. Râmagât sâtâre op sii nalem nimbigât zop sâip, zengât nânga sâtârenğoot uap.’” Yatâ sâmñâ sâip, “Den dâgogan, zo Anutugât den bonñâ.”

¹⁰ Yatâ dâtnogi nâ kiñ topñan gei mâpâsibam ua kwâkânim itâ sâip, “Yatâ mân ot. Nâ kore a bukugâ. Bukurâpkâ Yesugât den mem ândime,

zenġât bukuyâk. Gâ Anutuyâk mâpâsiban. Yesugât topnâ sâm muyamuyage, zo Kaapungât nep.”

Yohanenâ Yesu sot arâpnâ ziŋgirip.

¹¹ Oi nâ eksandâ sumbem pâronşâi biosi kâukâu nâi tâi egâwan. Oi kwâknan tâip, zâkkât kutnâ sâi bon opmap sot sâi âsagemap. Zâk tosa hâuŋanġât nep tuugi târârak opmap. Bâliŋ mâme a zen kâmbamnâ zâŋgomap.

¹² Sinâ toren toren tobatnâ kârâp bâlam yatâ. Kâuknan a kutâ pindok donbep taap. Oi sâknan kutnâ kulemgoi ziap, zo ziknîk sâlâpkum nâŋgâmap.

¹³ Oi hâmbâ kârep zo gilâm sanġonsanġonnâ mem ândiap. Oi kutnâ sâme, zo Anutugât sât.

¹⁴ Oi eksandâ ari sumbemân gâbâ sumbem kâwali a kâmutnâ kâmutnâ zen biosi kâu kwâknan tap moliwe. Hâmbâziŋ kâu timan âlipnâ yatâ.

¹⁵ Oi zâkkât lâunjan gâbâ sâu sâtnoot kopgâmap, zorânâ a zâŋgom kâbakŋeziŋgâmap. Oi tân kâtiknâ mem ândim a kâmutnâ kâmutnâ, zenġât a kutâ op galem otziŋgâmap. Oi waiŋ bonnâ ombonjan pam kwândâline toonâ geimap, zâk yatik kâsarâpnâ zâŋgomap. Anutu, imbanâ mariŋâ, zâkkât kuknanġât op yatâ otziŋgâmap.

¹⁶ Hâmbânjan sot soonjan kârân kulem itâ ziap, “A kutâ sot a zâizâiŋ zenġât Kembu patâ.”

Yesu zâk sâunandâ kâsarâp zâŋgobap.

¹⁷ Oi eksandâ sumbem a nâi maayân kiri egâwan. Zâk zoren kin nii sumbemân âim gawe,

zen aksik den kâtik sâm dâzânġoip, “Ganek. Anutunġâ sâi nalem patâ muyagibâmapkât ga mindunek.

¹⁸ A topġâ topġâ zengât sunumziġ nimbi. A kutâ sot a sâtġâ kâwaliziġoot, a patâ sot kore mâman a, a zâizâiġ sot gigiġ ârândân mune sunumziġ nimbi. Oi biosiziġ yatâ munetâ sunumziġ nimbi.”

¹⁹ Oi zuu kâtik sot hângât a kutâ sot kâwali a gakârâpziġ mindune ziġgirâwan. Zen Biosi kâu kwâkġan tâmap sot a gakârâpġâ kâsa otziġġân gawe.

²⁰ Oi zuu kâtikġâ sot propete sarânġ zet kâmbamân loreitâ ġâsuzikâwe. (Mârum propete a sarânġ zuu kâtikġanġât mâteġan sen mârât top top tuum a zuugât undip mâteziġan zeip sot a lo-piogâren pindiġsâwe, zen um gulip kwatziġġip.) Oi zet ġâsuzikâm kârâp sem zemap, zoren zâpane ġeiwet.

²¹ Oi nâmbutġâ ko biosi kâukâu kwâkġan tâip, zo lâuġan ġâbâ sâuġâ gam zânġom nanġip. Oi nii ziġâ gamġâ sunumziġ nemġâ âkon urâwe.

20

Sataġ tâk namin pambi.

¹ Oi sumbemân ġâbâ sumbem a ġâiġâ ġem ġâi egâwan. Oi zâk simġât mâtâp dooġġudooġġuġâ sot tâk kâtikġâ patâ mem ġem ġâip.

² Oi zâk oâ, mulum sânġġâ, wâke zengât patâziġâ, Sataġ, zâk ġâsumġâ saamġâ kendon 1 tausen tâġân zimbapkât Anutunġâ sâm pindip.

³ Sâ m pindâm simân kâbaknei giarip. Giari mâtâp kâtiknâ doongumnâ mâtâp sâbânâ mâtâp tuum doongoip. Oi anâ anâ dum um gulip mân kwatziŋgâm yenâk zem zei kendon 1 tausen âkâbapkât sâ m pindip. Âki olaŋne gam narâk pânkânok ândibap.

A kândom zaatpi, zengât den.

⁴ Oi zorenâk neule tâtatnâ tap ari egâwan. Eksandâ a gamnâ tâtatnâ kwâkŋan tarâwe. Zen a tosaziŋgât den sâ m kwâkâbigât sâ m ziŋgip. Oi a nâmbutnâ mâr um Yesugât opnâ sot Anutugât den mem ândiwe, zorat opnâ gânduziŋ mânâŋgârâwe, zengât um dâpziŋ egâwan. A zo, zen zuu kâtik sot zâkkât lopio mân mâpâsiwe. Oi zâkkât undip mâteziŋan sot bitziŋan mân mem ândiwe. Zengât um dâpziŋ ziŋgirâwan. Oi a zen sâkziŋ gwâlâ utne ziŋgirâwan. Oi zen Kristo sot a ambân kembu otziŋgâm ândine kendon 1 tausen âkâbap.

⁵ Mumunâ nâmbutnâ, zen ko mân zaatnâ kendon patâ 1 tausen âkâbapkât mambât zimbi. Zaatne ziŋgirâwan, zo zaatzaat kândom.

⁶ Zaatzaat kândom, zoren zaatpi, zengât nânga sâtâreŋoot upap. A zo târârak ândie. A yatâ zo mumunâ zagâtnâ mân tâmbetzâŋgobap. Zen Anutu sot Kristo kore otzikâm ândibi. Oi zâk sot a kutâ nep tuum ândine kendon patâ 1 tausen âkâbap.

Sataŋnâ tâk namin gâbâ gam a um gulip kwatziŋgâbap.

⁷ Oi kendon patâ 1 tausen âki Sataŋ tâk olaŋne tâk namin gâbâ kopgâbap.

⁸ Kōpgamṅâ a kâmutṅâ kâmutṅâ hân dâpṅâ um gulip kwatziṅgâbam âibap. Oi a kâmutṅâ Gogo sot Magogo zo minduziṅgâm um gulip kwatziṅgi kâmbam kumbigât gabi. Zen a ambân donḅep, mân sâlâp zâṅgozâṅgoṅ yatâ. Tenḡaziṅ saru sak yatâ.

⁹ Zen gamṅâ hân gânduṅ lân pitâm zem sipzâṅgowe. Anutugât a ambân kâmut sot kamân umṅandâ gâsumap, Yerusalem, zo haamgubi. Yatâ utne sumbemân gâbâ kârâp gei ziṅgesibap.

¹⁰ Oi um gulip kwatziṅgâm ândeip, Sataṅ, zâk kârâp patâ semap, zoren pane geibap. Zoren zuu sot propete sarâṅâ zet mârum kâbakḡezikâne gei ândiwet. Zoren ârândâṅ ṅâtik sirâm sâknam patâ nâṅgâm ândim zâimambi.

Tosagât hâuṅâ mimbi.

¹¹ Oi nâ neule tâtatṅâ patâ, kâukâu egâwan. Oi kwâkṅan tâi egâwan, zobâ hân sot sumbem zet âi buṅ urâwet.

¹² Oi a muwe, a zâizâiṅ sot gigiṅ, zen aksik tâtatṅâ zorat topṅan kine ziṅgirâwan. Kine ekapṅâ ekapṅâ mem mâbâlakṅiwe. Oi ekap ṅâi mâbâlakṅiwe, zo ândiândi kâtikkât siṅgi a zengât ekap. Oi a muwe, zen ândi mâmanziṅṅâṅgât den ekabân mârum kulemguwe, zo ekṅâ zengât den sâm kwâkâwe.

¹³ Oi saruyân a mumuṅâ ziwe, zo Anutuṅâ sâi aksik zaat gawe. Oi a mumuṅâ zen mumuṅâ kamânân ândiwe, zen aksik zaat gawe. Oi mumuṅâ zen ândiândiziṅṅâṅgât topṅâ sâmṅâ hâuṅâ melân ziṅgip.

14 Oi mumuñâ sot mumuñ kamân zo lum kârâbân pane giarip. Kârâbân geigeiñ, zo mumuñâ zagâtñâ uap.

15 A ambân zen kutziñâ ândiândi kâtikkât sinji a zenğât ekabân kârûm mân muyagemñâ kârâbân zâmbane geiwe.

21

Hân sot sumbem uñakñâ muyagibabot.

1 Oi nâ hân sot sumbem uñakñâ zikirâwan. Sumbem sot hân sânğiñâ, zet buñ urâwet. Oi saru zâk yatik buñ oip.

2 Oi tirik kamân, Yerusalem uñakñâ, zo sumbemân Anutugâren gâbâ gem gâi egâwan. Ambân ñâi ayân pânâ neule okñanğame, yatâ oi egâwan.

3 Oi neule tâtatñan gâbâ den kâtikñâ ñâi nânğawan, “Ek. Anutuñâ a zen sot ândibap. Zâkñâ a ambân osetziñan tâtat mâme oi zen a ambân gakârâpñâ op ândibi.

4 Anutu zikñik zen sot ândim sinziñ toonâ sanğori zagâtñâ mân isebe. Narâk zoren mumuñâ mo âgirâp, sâknâm, umbâlâ, zo mân âsagibap. Kut ñâi ñâi sânğiñâzo buñ op nanğâbap.”

5 Oi tâtatñan tâip, Kembu, zâkñâ itâ dâtnogip, “Nânğâ. Nâ sa kut ñâi ñâi uñakñâ muyagiap.” Yatâ sâmñâ sâip, “Gâ kulemgu, ‘Den zi, den bonğâ.’”

6 Oi itâ dâtnogip, “Hânân tuutuun, zo mârum âkap. Nâ kâdom sot bet. Nâ kut ñâi ñâi top kwâkwat sot tuum nanğânanğân. Nâi zâk toogât

nânji nâ ândiândi too sinjan gâbâ too aam pinda nimbap. Too zo sângân buj.

⁷ Nâi zâk Sataj sot agom kâtigem walâbap, zâk too zo nimbap. Oi nânâ zâkkât Anutuñâ ândia zâkñâ nagât nannâ op ândibap.

⁸ Ka kenjât upme sot Kembangât den mem birâbirân, kâmbam ku, laj mâman a ambân, kware sunâ a, lopio hurat kwâkñangâme, sot den sarâ sâme, a zo, zen sim kârâbân ândim zâimambi. Sim kârâbân geigeij, zorânâ mumuñâ zagâtñâ.”

Yerusalem kamân unakñâ sumbemân gâbâ gibap.

⁹ Oi sumbem a nâmburân zagât hâkopziñan kut nâi nâi sâtñoot piksâi mem kirâwe, zenjâren gâbâ nânâ nâgâren gam itâ sâm dâtnogip, “Gâna Râmagât ambân sinji tirâpgobâ.”

¹⁰ Oi Kaapumñâ diinim um bâbâlañ kwatnigi Sumbem anâ diinim bak kârep nâi tâip, zoren zâim tirik kamân Yerusalem, sumbemân Anutugâren gâbâ geip, zo tirâpnogi egâwan.

¹¹ Anutugât neule âsakñandâ kamân zo kâpim zeip. Kamân zo kât neule âsakñâ âlipñâ zo yatâ zorânâ tâip.

¹² Kamân zo poñ patâ saane haamgum kirip. Poñ zo mâtâp kubigâwe, zo kiin zagât. Oi hânji kiin zagât. Oi mâtâp zorat kwâkñan sumbem a kiin zagât tarâwe. Oi hânjiyân Isirae a kâmut kâmutñâ kiin zagât, zenjât kutziñ zeip.

¹³ Oi mirâsiñ takâtakâñan mâtâp karâmbut zeip. Oi mirâsiñ geigeiñan mâtâp karâmbut zeip. Oi torengen mâtâp karâmbut zeip. Oi torengen mâtâp karâmbut zeip.

14 Oi poŋ topŋan kât tandâ kiin zagât kin arip. Oi tandâ kiin zagât zoren Râmagât Aposolo kiin zagât zenġât kutziŋâ zeip.

Yerusalem kamân uŋakŋaŋġât tobatŋâ.

15 Sumbem a den dâtnogip, zâkŋâ tân ŋâi goide kâtŋâ tuutuunġâ mem kirip. Tân zorâŋ kamâŋġât poŋ sot mâtâpŋâ zorat dâp mem kirip.

16 Kamân zo muruk toren toren kimembut. Parâŋâ sot binbinġâ sot kêrepŋâ, zo dâbâk. Sumbem aŋâ tân mem kamân haamgum âim dâpkwâip. Tenġâŋâ 2 tausen 4 handeret kilometa oip. Parâŋâ binbinġâ sot kêrepŋâ, zo dâbâk oip.

17 Tân mem ândeip, zorâŋ poŋân pâi 66 kilometa oip. Aŋâ dâp tuumen yatik sumbem aŋâ mem ândim kamân zo dâpkwâip.

18 Poŋ zo kât kâukâu neulenoot, zorâŋ tuuwe. Oi kamân zo goide kâtŋâ tuutuunġ. Kât tobatŋâ belo yatâ oip.

19 Poŋ tandâ kât sânġân zâizâiŋâ kulem ŋâi ŋâi tuutuunġ. Tandâ kânok, zo kât kâu tobat belo yatâ zorâŋ tuutuunġ. Kât zorat kutŋâ Yaspa. Tandâ zagât, zo kât gwâlâgwâlâ, zorâŋ tuutuunġ. Kât zorat kutŋâ Sapaia. Kât tandâ karâmbuŋ, zo kât kâuŋâ tuutuunġ. Kât zorat kutŋâ Agate. Kimembuŋ, zâk kât kulemŋâ mâpot tuutuunġâ. Kât zorat kutŋâ Emerali.

20 Kât tandâ bâtnâmbuŋ, zo kuriŋ sot kâuŋâ mâpot tuutuunġâ. Kât zorat kutŋâ Sadoniki. Tandâ nâmburân kânok, zo kât kuriŋandâ tuuwe. Kât zorat kutŋâ Konelian. Kât nâmburân zagât, zo gimbaŋandâ tuutuunġ. Kât zorat kutŋâ Krisolait. Oi tandâ nâmburân karâmbuŋ, zo kât

kâmbumñâ tuutuunâ. Kât zorat kutñâ Berili. Tandâ nâmburân kimembut, zo kât gimbanjoot mâpot tuutuunj. Kât zorat kutñâ Topasi. Kât bâzagât, zo wâgân sot gimbanjâ mâpot tuutuunâ. Kât zorat kutñâ Krisoparase. Tandâ kiin kânok, zo kât dengop kuriñ yatâ zorâñ tuutuunj. Kât zorat kutñâ Haiasinti. Tandâ kiin zagât, zo kât kuriñ tobat ñâi zorâñ tuutuunâ. Kât zorat kutñâ Ametisi.

²¹ Hângi mâtâp kiin zagât, zo kaiput ñilip patâ ñâi zorâñ tuutuunâ. Hângi ñâi ñâiñâ zo yatik ka yatik tuum âiwe. Kamângât mâtâp, zo goide kât âlipñâ belo yatâ zorâñ tuum âiwe.

²² Kamân zoren tirik namâ ñâi mân tâi egâwan. Kambu Anutu, imbanjâ mariñâ, zâkñâ tirik namâziñ uap. Oi Râma zâk ârândânj.

²³ Oi kamân zoren Râma zâk kârâp âsakñâ uap. Oi Anutugât neule âsakñâ kamân zoren âsagemap. Zorât kârâp âsakñâ mo kâin sot mirâsiñ âsakñâ, zorat mân sâbi.

²⁴ Hân dâp a kâmutñâ kâmutñâ, zen Râmagât âsakñan zoren ândibi. Oi hân a kutâ, zen kut ñâi ñâi neulenjoot zo kamân zoren mem âibi.

²⁵ Kamân zoren mân ñâtiksâbapkat kamân zorat poñ mâtâp zo mân doonjubi.

²⁶ Hân dâp a kâmutñâ kâmutñâ, zen kut ñâi hurat kwapme, hikpârâkñoot, neule âkñalenjoot, zo mem kamân zoren zâibi.

²⁷ Oi kut ñâi ñâi sumunñâ zo mân mem kamân zoren bagibi. A ambân bâliñâ upme mo a ambân sarâ sâme, zen kamân zo mân bagibi. A ambân mârur ândiândi kâtikkât siñgi sâip,

kutziñâ Râmagât ekabân ziap, zo zenjak kamân zo bagibi.

22

Ândiândi too sot ândiândi nak zo, zekât den.

¹ Oi sumbem añâ ândiândi too tirâpnogi egâwan. Too zo salek, âlipñâ. Zo Anutu sot Râma zekât neule tâtatñâ gobetñan gâbâ takâm gemap.

² Takâm gemñâ kamân tânâmñan gemap. Oi too nâmbut nâmbut mâtâp ziap. Too sâtñâ toren toren zoren ândiândi nakñâ kin ariap. Nak zorat bonñâ top topñâ kiin zagât. Bonñâ zorâñ kâin dâp muyagem hululunsâmap. Oi hân dâp a zen nak iinñâ zo mem âlipziñ upi.

³ Kamân zoren kut ñâi ñâi bâliñâ mân zimbap. Oi Anutu sot Râma, zekât a kutâ tâtatñâ zoren muyagei arâpñâ zen zoren kore okñanğâm ândibi.

⁴ Oi zâkkât si sâñğânñâ ek ândibi. Oi mâteziñan zâkkât kutñâ zo zimbap.

⁵ Kamân zoren mân ñâtiksâbap. Oi karâp âsakñâ mo maagât mân sâbi. Kembu Anutuñâ maa yatâ âsageziñğâbap. Oi kamân mâirâp zen a kutâgât nep tuum ândim zâimambi.

Sumbem añâ Yohane den dukui pindiñsâm mâpâsibam oip.

⁶ Sumbem añâ itâ sâm dâtnogip, “Den zi bonñâ, Kembu Anutuñâ sâi Kaapumñâ Propete a lâuziñan den pâi sâwe. Oi Kembuñâ sumbem añâ sâñgonnogi kore a gakânñâ zen kut ñâi ñâi kek âsagibap, zorât diñâ nâñğâbigât kut ñâi ñâi

zi tirâpgogan. Kembu zâkñâ itâ sap, ‘Nâ kek gâbat.’”

⁷ Njâi zâk ekap ziren den sumbuñâ kulemgoi ziap, zo mulunâk mem ândei zâkkât nânga sâtâreñoot upap.

⁸ Oi Yohane, nâ kut njâi njâi zo ek nângâmñâ sumbem anâ kut njâi njâi zo tirâpnogip, zâkkât kin topñan ge pindiñsâm mâpâsibam orâwan.

⁹ Yatâ ua ko kwâkânim sâip, “Yatâ mân upan. Nâ kore a bukugâ. Propete a sot bukurâpkâ zengât buku. Oi den ekap ziren ziap, zo mulunâk mem ândibi, zengât buku. Gâ Anutuyâk mâpâse.”

¹⁰ Yatâ sâmñâ itâ dâtnogip, “Ekap zirat den sumbuñâ zo mân doonğuban. Den zo bon upapkât narâk wâtâp uap.

¹¹ Zorat bâliñ mâme a zâk bâliñ upâ sâm op ândibap. Oi a sumunñâ njâi sumun upâ sâm op ândibap. Oi a târârak njâi târârak ândibâ sâm ândibap. Oi um hâlâlu ândimapñâ um hâlâluyâk ândibâ sâm ândibap.

¹² “Nângâ. Kembu nâ kek gâbat. Nep tuume, zorat dâp sângân mimbigât mem gâbat.

¹³ Nâ kâdom sot bet. Nâ topñâ sot kwakñâ. Top kwâkwatñâ sot tuum kwâkâkwâkânâ.”

¹⁴ Hâmbâziñ sañgon kubikme, zengât nânga sâtâreñoot uap. Zen sâm ziñgi kamân zoren bagim ândiândi nak bonñâ nimbi.

¹⁵ Kamân âkñan ândibi, zen ko a wâu ulin yatâ, kware suñâ a, a ambân lañ ândiândiñ sot lopio hurat kwapme, kâmbam kume sot sarâ den mem âkñâlem ândime.

Yesuñâ diiniñgâmap.

16 “Yesu nâ sumbem anâ sângongua zâknâ kâmut gakârâpnâ den zi sâm muyagem zingip. Nâ Dawidigât kiun sot kâmñâ. Sângelak patâ âsagei zâkkât hañsâbâ sâi tâkap sâme, zo nâ.

17 Kaapumñâ sot nâgât sinji ândime, zen nâgât itâ sâme, ‘Gâ gâban.’ Oi ñâi zâk den zo nângâbapñâ yatik sâbap, ‘Gâ gâban.’ Ñâi zâk toogât nângâm ziren gâbap. Ñâi zâk zorat okñangap oi ko ândiândigât too sângân buñ pinda nimbap.”

Yohaneñâ girem sâip.

18 Ekap ziren den kânñan kulemguan, zo sâlâpkum nângâbi, zen girem dâzângobâ. A ziñ umziñangât op den ñâi târokwapî, a zo Anutuñâ kut ñâi ñâi sâtñoot ekap ziren kulemguan, zoren târokwatziñgâbap.

19 Oi a ziñ den sumbuñâ zi sâm gulipkubi, a zo, zenğâren Anutuñâ ândiândi nakkât bonñâ sot tirik kamângât sinji den zo yatik sâm gulipkubap.

Den murukñâ.

20 Den zi sâm muyagiwe, zo tânguapñâ itâ sap, “Kembu, nâ kek gâbat.”

“Perâkñak. Kembu Yesu, gâ gâban.”

21 Kembu Yesugât um lumbe zenğâren zâi zem zimbap. Perâkñak.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023
8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1